

STRATEGIA ROZWOJU GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI NA LATA 2007 - 2020

Pruszcz Gdański 2007 r.

FUNDACJA PROMOCJI GMIN POLSKICH

„BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN” - GDAŃSK

Autorzy:

Michał Górski
Agnieszka Antochowska
Tomasz Adaszewski
Patryk Byczkowski

1 WSTĘP

1.1 CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest sformułowanie „Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz Gdański na lata 2007 - 2020”.

W marcu 2007 r. Wójt Gminy podjął decyzję o wszczęciu prac zmierzających do opracowania wyżej wymienionego dokumentu, w ślad za czym podpisał umowę z Fundacją Promocji Gmin Polskich – Bałtyckim Instytutem Gmin, która stała się odpowiedzialną za opracowanie „Strategii Rozwoju Gminy....”.

Opracowany dokument został oficjalnie przekazany przez przedstawicieli Bałtyckiego Instytutu Gmin Wójtowi Gminy w dniu 31.08.2007 r. Wójt Gminy skierował następnie projekt dokumentu do Rady Gminy. Po przeanalizowaniu projektu opracowania i zgłoszeniu uwag przez komisje Rady Gminy, projekt planu skierowany został na sesję plenarną Rady Gminy i uchwalony w dniu2007 r.

1.2 PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest:

- Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza na terenie gminy Pruszcz Gdański,
- Wizja gminy Pruszcz Gdański w 2020 roku,
- Opracowanie celów strategicznych długo i średniookresowych dla gminy,
- Realizacja zadań w okresie 2007 – 2020,
- Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi w regionie,
- Oczekiwane wskaźniki osiągnięć strategii rozwoju,
- Misja gminy Pruszcz Gdański,
- System wdrażania i sposoby monitorowania,
- Sprawozdanie z przebiegu seminarium diagnostyczno – projektowego.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI

2.1 CECHY CHARAKTERYSTYCZNE POŁOŻENIA GEOGRAFICZNO - PRZESTRZENNEGO

Położenie geograficzne

Gmina Pruszcz Gdański położona w północnej części Powiatu Gdańskiego, zajmuje 142,7 km², co stanowi 18 % ogólnej powierzchni powiatu. Gminę zamieszkuje ok. 16.800 mieszkańców, tj. 19,2 % ogólnej liczby ludności powiatu i ok. 0,7 % ludności Województwa Pomorskiego. Gmina Pruszcz Gdański położona jest bezpośrednio na południowy zachód od miasta Gdańska. Jej wschodnia część położona jest na Żuławach Wiślanych, natomiast część zachodnia na skraju Pojezierza Kaszubskiego.

Gmina Pruszcz Gdański graniczy z gminami:

- Kolbudy
- Trąbki Wielkie
- Pszczółki
- Suchy Dąb
- Cedry Wielkie
- Miasto Pruszcz Gdański
- Miasto Gdańsk

W granicach gminy znajdują się 30 sołectwa. Największym pod względem zaludnienia miejscowością jest Straszyn, który liczy 2313 mieszkańców. Większą ilość mieszkańców posiadają jeszcze Łęgowo - 2151, Wiślinka – 939, Rusocin – 930 oraz Rokitnica – 750 i Rotmanka.

Gmina Pruszcz Gdański charakteryzuje się niespotykaną - w innych gminach województwa, czy być może nawet Polski - różnorodnością. Najogólniej gmina „dzieli się” na część niziną i wyżynną, co wskazuje na istniejące zróżnicowanie w ukształtowaniu teren. Najwyższy punkt na mapie gminy to miejscowość Żuławka, leżąca 141 m n.p.m, a najniższy miejscowość Krępiec znajdujący się 2 m p.p.m. W części nizinnej podstawową funkcją jest rolnictwo, podczas gdy w części wyżynnej - handel, usługi, przemysł. Najistotniejszym pozostaje fakt, że części te wyraźnie różni stopień wyposażenia w podstawową infrastrukturę (na korzyść części wyżynnej), a co za tym idzie również stopień rozwoju gospodarczego, co z kolei pociąga za sobą odmienne oczekiwania mieszkańców. W gminie są miejscowości, które w niczym nie przypominają osad wiejskich. Wyposażone w system kanalizacyjny, pełnią funkcję trójmiejskich satelit (np. miejscowość Rotmanka) i są siedzibą wielu inwestorów (np., Straszyn, Łęgowo). Z drugiej strony nie brakuje miejscowości typowo rolniczych (Krępiec, Dziewięć Włók, Łęgowo) bez systemów kanalizacyjnych, do których połączenia komunikacyjne stanowią jednocześnie dojazdy do pól uprawnych.

Ukształtowanie powierzchni

Gmina Pruszcz Gdański położona jest na terenie trzech jednostek fizyczno – geograficznych: Żuław Wiślanych (część wschodnia), Pojezierza Kaszubskiego i Pojezierzem Starogardziego (zachodnia część gminy).

Cześć wysoczyznowa gminy jest urozmaicona przyrodniczo. Pojezierze

Kaszubskie jest regionem najbardziej zróżnicowanym przyrodniczo i granicach województwa pomorskiego. Do podstawowych, specyficznych jego cech należą:

- genetyczne i morfometryczne urozmaicenie rzeźby terenu,
- mozaika litologiczno – glebowa,
- występowanie złożonych układów form dolinnych,
- znaczny udział terenów bezodpływowych powierzchniowo,
- duży wpływ jezior na kształtowanie się obiegu wody w zlewniach,
- duże zróżnicowanie typologiczne i przestrzenne zbiorowisk roślinnych.

Pojezierze Starogardzkie w porównaniu z Pojezierzem Kaszubskim odróżnia przewaga względnie jednorodnych powierzchni wysoczyzn morenowych falistych i równinnych, mniejsza jeziorność i lepiej rozwinięty system odwadniania powierzchniowego, mniejsza lesistość i dominacja użytkowania rolniczego.

Wschodnia część gminy położona jest w zasięgu Żuław Gdańskich (część Żuław Wiślanych). O strukturze środowiska przyrodniczego tego terenu decydują najmłodsze utwory, zalegające na powierzchni, związane z akumulacyjną działalnością Wisły W trakcie budowy delty w holocenie.

Żuławy Wiślane są regionem jednorodnym, zdeterminowanym przyrodniczo przez procesy geomorfologiczne związane z kształtowaniem się delty Wisły. Do podstawowych specyficznych jego cech należą:

- równinny charakter ukształtowania terenu,
- w budowie geologicznej dominacja utworów aluwialnych: głównie piasków i mułów oraz miejscami zalegających na nich utworów mułowo – torfowych,
- stosunki wodne zdeterminowane funkcjonowaniem polderów,
- dominacja rolniczego użytkowania ziemi,
- specyfika szaty roślinnej z przewagą agrocenoz.

Wysoczyzna morenowa (zachodnia część gminy) reprezentowana jest głównie przez formy moreny dennej falistej. Na zachodnich peryferiach gminy wysoczyzna wznosi się do 160 m n.p.m. Powierzchnia terenu obniża się w kierunku wschodnim do 20 – 40 m n.p.m. w strefie krawędziowej. W podłożu obszarów morenowych występują przede wszystkim piaski gliniaste i gliny, rzadziej piaski luźne i słabogliniaste. W dnach zagłębień o płytkim zaleganiu pierwszego poziomu wody gruntowej (często bezodpływowych) wykształciły się torfy. W obrębie utworów piaszczysto – gliniastych, w związku ze zmienną budową geologiczną i różną przepuszczalnością, woda gruntowa występuje na zróżnicowanej głębokości, tworząc pierwszy poziom nieciągły. Wśród gleb obszarów morenowych przeważają gleby brunatne właściwe, brunatne wylugowane i kwaśne oraz pseudobielicowe. Na wysoczyźnie dominuje użytkowanie rolnicze, a lasy stanowią niewielkie rozproszone kompleksy.

Wysoczyzna morenowa rozcięta jest przez doliny rzeczne Raduni i Kłodawy (dopływ Motławy) oraz drobnych cieków uchodzących do kanału Nowa Radunia (Potok Rotmanka, Potok św. Wojciecha z Potokiem Borkowskim, Potok Maćkowy i potok bez nazwy w Juszkanie), generalnie o przebiegu równoleżnikowym.

W podłożu den form dolinnych przeważają utwory organogeniczne, torfy i utwory mułowo – torfowe, rzadziej występują utwory piaszczyste i piaszczysto – żwirowe. Zbocza rynien i dolin zbudowane są z piasków, rzadziej z glin przykrytych w dolnych partiach piaszczystymi deluwiami. Pierwszy poziom wód gruntowych w obrębie den dolinnych zalega płytko – tzw. wody aluwialne, przemieszczają się zgodnie z ogólnym nachyleniem den. Lokalnie występują zbiorowiska leśne w

postaciach niewielkich zespołów leśnych, typu lęgów i olsów. Doliny, a zwłaszcza przepływające nimi rzeki, umożliwiają przemieszczanie się diaspor wielu gatunków roślin, co wzbogaca lokalne zbiorowiska roślinne.

Oś hydrograficzną zachodniej części gminy stanowi rzeka Radunia. Rzeka na obszarze gminy przepływa przez Jezioro Goszyńskie (Straszyński Zbiornik Wodny) – sztuczny zbiornik wodny powstały przez spiętrzenie Raduni zaporą ziemną. Ma on powierzchnię 72 ha, długość około 4 km, a średnią głębokość 4,7 m. Jego pojemność wynosi 3,4 miliona m³. Zbiornik ten odznacza się dużymi walorami krajobrazowymi.

Od Pruszcza Gdańskiego część wód Raduni płynie starym korytem, które łączy się Motławą przy południowo – wschodnich granicach Gdańska. Część wód odprowadza do Motławy w Gdańsku Kanał Raduni, zbudowany w XIV w. Dolny odcinek jej biegu jest częściowo skanalizowany.

Równina aluwialna (wschodnia część gminy) położona jest generalnie na wysokości 0 –2 m n.p.m. z lokalnymi depresjami dochodzącymi do 1,2 m p.p.m.. Zbudowana jest z aluwii Wisły (głównie iły pyłowe, utwory mułowo – torfowe), na których wykształciły się mady ciężkie i bardzo ciężkie oraz gleby torfowe i mułowo – torfowe. Pierwszy poziom wód podziemnych występuje płytko 0 –2 m p.p.t.

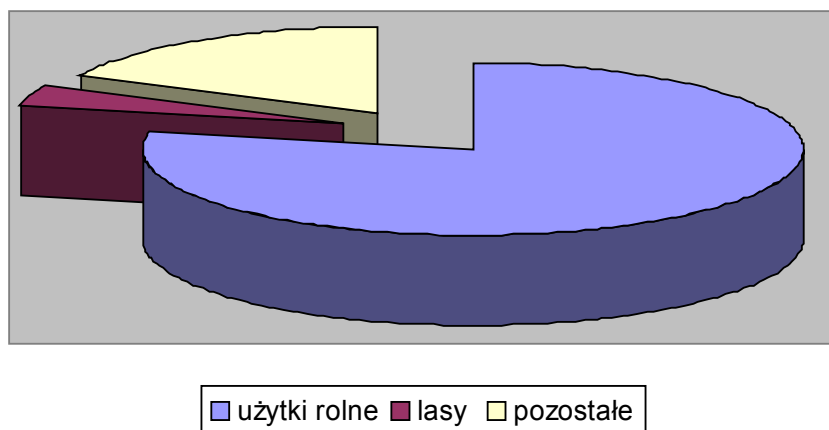
Układ sieci hydrograficznej Żuław został przekształcony z naturalnego układu deltowego ujścia rzeki Wisły w układ sztuczny, który ma na celu utrzymanie stanu umożliwiającego pobyt człowieka i intensywną działalność gospodarczą – głównie rolną. W skład systemu wodno – melioracyjnego Żuław wchodzi systemy obwałowań rzek, kanałów oraz systemy odwadniające: mechaniczne (sterowane przez człowieka) i grawitacyjne.

Pod względem hydrograficznym żuławska część gminy położona jest w system zlewni Martwej Wisły, na który składa się:

- zlewnia Motławy – (w części Żuławskiej – polderami Krępiec 10, Dziewięć Włók 9), Rokitnica 23, Lędowo 25; stacjami pomp i zbiornikiem retencyjnym Stara Motława dla Rafinerii Gdańskiej oraz częściowo:
 - o zlewnia Raduni,
 - o zlewnia Czarnej Łachy,
 - o zlewnia Kłodawy
- zlewnia Kanału Wysokiego – polder Bystra 8,
- zlewnia Kanału Piaskowego – polder Wiślinka 12,
- poldery odprowadzające do Martwej Wisły – Wiślinka 11 oraz Przejazdowo 4 – do Rozwójki.

Gmina Pruszcz Gdański zajmuje obszar 142 km², a w tym:

Lp.	rodzaj użytku	powierzchnia w ha	struktura w %
1.	Użytki rolne	11.159	78,3
2.	Las i grunty leśne	561	3,9
3.	Pozostałe	2536	17,8
Łącznie		14.256	100

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Gmina Pruszcz Gdański charakteryzuje się znaczną powierzchnią gruntów rolnych 78,3% i niską lesistością wynoszącą 3,9%. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewiduje wzrost terenów leśnych do 12% powierzchni całkowitej gminy.

**Dane statystyczne Gminy Pruszcz Gdański w 2006 r.
na tle powiatu i województwa.**

WYSZCZEGÓLNIENIE	GMINA PRUSZCZ GDAŃSKI	POWIAT GDAŃSKI*	WOJEWÓDZTWO*
1.Powierzchnia w km kw.	142	793	18.293
2.Liczba sołectw	30	117	1568
3.Liczba miejscowości (wiejskich)	32	162	2992
4.Ludność ogółem	16.750	84.711	2.199.043
5.Mężczyźni	8.400	41.903	1.069.605
6.Kobiety	8.350	42.808	1.129.438
7.Gęstość zaludnienia osoby/km kw.	117	107	120
8.Współczynnik feminizacji	99	102	106
9.Urodzenia na 1000 ludności	9,9	11,1	10,7
10.Zgony na 1000 ludności	5,7	7,1	8,4
11.Przyrost naturalny na 1000 osób	4,2	4,0	2,2
12.Ludność w wieku przedprodukcyjnym	4145	20.450	479.005
13.Ludność w wieku produkcyjnym	10948	55.178	1.414.914

14.Ludność w wieku poprodukcyjnym	1657	26.895	305.124
15.Saldo migracji na 1000 ludności	20,4	14,0	2,8
16.Stopa bezrobocia w %	4,8	10,6	15,5
17.Struktura edukacji:			
➤ Uczniowie szkół podstawowych	1159	6666	157.947
➤ Gimnazjów	571	3966	95.865
➤ Liceów ogólnokształcących	-		
➤ Średnie techniczne i zawodowe	-		
18.Użytki rolne w % a powierzchnia ogółem	71,4%	61,2%	34,7%
19.Lasy i grunty leśne w % a powierzchnia ogółem	3,1%	17,7%	35,9%
20.Zarejestrowane podmioty gospodarcze na 10 tys. ludności	1146,3	1006,8	770,6
21.Obiekty noclegowe turystyki	5	11	788
22.Miejsca noclegowe	342	755	85.348

Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

*Podstawa: Rocznik Statystyczny Województwa Pomorskiego 2006

2.2 CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Charakterystyka gospodarczo-przyrodnicza.

Gmina Pruszcz Gdański położona jest w zasięgu trzech regionów fizycznogeograficznych: Pojezierza Kaszubskiego, Pojezierza Starogardzkiego (zachodnia część gminy) i Żuław Wiślanych (wschodnia część). Charakterystyczną cechą środowiska jest znaczne zróżnicowanie morfometryczne pojezierzy i ich kontrastowość przyrodnicza w stosunku do równiny aluwialnej Żuław Wiślanych.

Jest to gmina rolnicza. Powierzchnia gruntów rolnych wynosi ok. 70 % powierzchni gminy. Potencjał agroekologiczny gminy jest duży. Przeważają gleby o wysokiej przydatności rolniczej – kompleksy od 2. do 4. stanowi 80 % gruntów ornych gminy. Najlepsze warunki dla rozwoju rolnictwa występują w części wschodniej – żuławskiej.

Warunki klimatyczne

Gmin Pruszcz Gdański należy do dwóch dzielnic klimatycznych. Odrębność klimatyczna Żuław Wiślanych powoduje wydzielenie ich jako oddzielnej jednostki. Zachodnia część gminy wchodzi w skład krainy klimatycznej Pojezierza Pomorskiego, natomiast wschodnia (Żuławy) stanowi odrębną jednostkę nazwaną Doliną Wisły.

Klimat równiny deltowej Wisły charakteryzuje szczególnie duża wilgotność powietrza i gruntu wynikająca z płytkiego zalegania poziomu wód gruntowych, gęstej sieci wypełnionych wodą kanałów i rowów odwadniających, licznych podmokłości – szczególnie w obniżeniach depresyjnych oraz bliskiego sąsiedztwa morza. Cechą charakterystyczną jest także zmniejszona w stosunku do wysoczyzny ilość opadów

wynikających z położenia Żuław Gdańskich w „cieniu opadowym” wysoczyzny Pojezierza Kaszubskiego, która zatrzymuje deszczonośne wiatry zachodnie.

Różnice w warunkach klimatycznych obu części gminy widoczne są w rozkładzie miesięcznych i rocznych temperatur powietrza. Średnio roczna temperatura powietrza dla stacji w Tczewie jest wyższa o 1,3 °C niż w Kościerzynie (7,8 °C Tczew, 6,5 °C Kościerzyna).

Dla Gminy Pruszcz Gdański stacja meteorologiczna znajduje się w Gdańsku, średnie wieloletnie temperatury miesięczne przedstawia tabela:

miesiąc	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Temp. °C	-1,6	-1,3	1,6	6,1	11	15,7	17,4	17,2	13,6	9	4,2	0,7

Nasłonecznienie

Teoretyczny i praktyczny potencjał możliwości wykorzystania energii słonecznej określa się następującymi parametrami: natężenie promieniowania słonecznego, sumy (godzinowe, dzienne, miesięczne, roczne) promieniowania słonecznego oraz usłonecznienia czyli czas w którym widoczna jest tarcza Słońca lub umownie czas w którym natężenie promieniowania słonecznego przekracza 200 W/m².

Gmina Pruszcz Gdański znajduje się w III rejonie zasobów energii słońca tzn. że potencjalna energia użyteczna słońca w tym rejonie wynosi 915 kWh/(m²*rok) dla wartości progowej natężenia promieniowania słonecznego wynoszącej 100 W/m². W półroczu letnim (kwiecień – wrzesień) suma promieniowania słonecznego wynosi 752 kWh/(m²*6 miesięcy). Średnia suma godzin usłonecznionych w roku wynosi 1639,3.

Warunki wiatrowe

W rocznym rozkładzie wiatrów, najwyższy procent dla stacji w Tczewie stanowią wiatry z kierunku SW, NW, W, a także z północy, dla stacji w Kościerzynie z kierunków W, NW i N. Charakterystyczny jest duży udział ciszy na pojezierzu – 30,2 % w ciągu roku, a w ciągu lata nawet 40 %. W rejonie Żuław wskaźnik ten wynosi zaledwie 8,6%. Największą prędkość w obrębie Żuław osiągają wiatry N – 4 m/s i NW – 3,9 m/s, natomiast na wysoczyźnie wiatry SW – 2,4 m/s i S – 2,2 m/s. Z mapy wynika, że gmina Pruszcz Gdański znajduje się w strefie o średniej prędkości wiatru równiej 4,5 m/s.

Szata roślinna.

Na terenie Gminy Pruszcz Gdański występuje duże zróżnicowanie roślinności, wynikające z różnorodności siedlisk oraz z działalności gospodarczej człowieka. Oprócz tych przekształceń roślinność została zmieniona pośrednio poprzez zmianę warunków siedliskowych w wyniku melioracji i innych zabiegów. W krajobrazie dominują pola uprawne oraz zabudowa zwarta i rozproszona wraz z towarzyszącą jej zielenią - rośliny uprawne i ozdobne oraz zbiorowiska chwastów ruderalnych.

Na obszarze gminy tereny lasów i zadrzewień zajmują 561 ha, co stanowi ok. 4 % powierzchni gminy. Występują w rozproszeniu w części wysoczyznowej (południowo – zachodnia część gminy w obrębie wsi Żuławka). Lasy państwowe - 472 ha (84,1%) zarządzane są przez Nadleśnictwo Kolbudy. Lasy prywatne zajmują powierzchnię 70 ha i obejmują rozdrobnione zalesienia oraz fragmenty większych kompleksów, głównie na obrzeżach lasów państwowych.

Skład gatunkowy poszczególnych pasów zadrzewień w części Żuław Gdańskich jest zróżnicowany. Dominują topole, brzozy, jesiony, klony, dęby, lipy drobnolistne oraz olsza. Bardzo widoczny w pierwszych latach po założeniu świerk,

obecnie znajduje się w silnym regresie. Większość egzemplarzy tego gatunku obumarło lub zastało wycięte a pozostałe drzewa są przeważnie chore. W zadrzewieniach fitomelioracyjnych znajdują się ponadto gatunki niektórych drzew owocodajnych, jak czeremcha amerykańska, czereśnia ptasia oraz jabłonie. Krzewy rosną dobrze wyłącznie na obrzeżach pasów zadrzewień. Wnętrze zadrzewień jest przeważnie puste, niemal pozbawione podszytu. Wśród krzewów dominują śliwy ałycza i tarnina, głóg jednoszyjkowy, dziki bez czarny, dzika róża, dereń biały, leszczyna (nieowocująca) i śnieguliczka.

Również część pojezierna gminy nie odznacza się wysokim zalesieniem. Większe kompleksy leśne położone są tylko w południowo – zachodniej części gminy w obrębie wsi Żuława. Występują tu głównie siedliska lasu świeżego i mieszanego. Niektóre oddziały leśne zaliczone są do klas wymagających odnowienia.

Istotnym elementem przyrodniczym, krajobrazowym i kulturowym pojezierza są parki podworskie. W przewadze są one jednak w znacznym stopniu zdewastowane. Na terenie części pojezierza znajduje się 10 parków które wymagają ochrony i restauracji. Znajdują się one w: Arciszewie, Będzieszynie, Gosznie, Rekcinie, Rusocinie, Straszynie, Świńcy, Wojanowie, Żukczynie, Żuławie.

Sieć rzeczna i wody powierzchniowe oraz podziemne.

Potencjał wodny obejmuje zasoby wód powierzchniowych oraz zasoby wód podziemnych pochodzące z równych okresów geologicznych i o różnej dostępności w tym wymagające ochrony.

Wody powierzchniowe

Na wody powierzchniowe składając się przede wszystkim:

- ❖ Rzeki: Martwa Wisła, Motława, Radunia z dopływami, Kłodawa z dopływami, dopływy kanału Nowa Radunia (Potok Rotmanka, Potok św. Wojciecha z Potokiem Borkowskim, Potok Maćkowy i potok bez nazwy w Juszkowie), Rozwójka,
- ❖ Zbiorniki retencyjne:
 - zbiornik Straszyński – jako źródło do produkcji energii elektrycznej i źródło wody pitnej dla części Gdańska
 - Stara Motława – wykorzystywana w procesach produkcyjnych przez Rafinerię Gdańską,
- ❖ Kanały Czarna Łacha, Piaskowy, Wysoki oraz starorzecza,
- ❖ Stawy i rowy melioracyjne

Obszar gminy położony jest częściowo w zlewni rzeki Raduni (dopływu Motławy). Radunia charakteryzuje się szczególnym znaczeniem dla gospodarki wodnej Gdańska (zaopatruje w wodę pitną) i objęta jest szczególną ochroną

Wody podziemne

W gminie występuje znaczny potencjał wód podziemnych. Cały obszar gminy znajduje się w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 111. Stwierdzone zasoby eksploatacyjno – regionalne zbiornika wynoszą 4500 m³/h. W przyszłości poziomy kredowe mogą stanowić główne źródło zaopatrzenia regionu, wymagają więc ochrony.

W związku ze znaczącą zasobnością wód czwartorzędowego piętra wodonośnego na obszarze Żuław Gdańskich wyznaczono Główny Zbiornik Wód Podziemnych Nr 112 „Żuławy Gdańskie” obejmujący warstwy wodonośne czwartorzędu. W zasięgu GZWP 112 znajduje się wschodnia część gminy. W zasięgu GZWP 112 położone jest ujęcie wód podziemnych „Lipce”.

Surowce mineralne.

Na terenie Gminy Pruszcz Gdański nie ma obecnie udokumentowanych złóż kopalin, ani podstaw do wyznaczenia terenów perspektywicznych poza terenem prowadzonego rozpoznania złoża bursztynu „Wiślinka II” w kategorii C1. Obszar ten zgodnie z otrzymaną koncesją Ministra Środowiska (Nr 41/2000 z dnia 03.01.2001 r.) obejmuje powierzchnię 21 ha. Za względu na lokalizację terenu w Obszarze Chronionego Krajobrazu Żuław Gdańskich dopuszcza się eksploatację kopalni jedynie dla zaspokojenia potrzeb lokalnych. Złoże bursztynu „Wiślinka I” (bursztyn występuje w osadach trzeciorzędowych w strefach przybrzeżnych morza eoceńskiego), którego geologiczne zasoby bilansowe wynoszą 2,7 t zostało zaniechane w eksploatacji.

2.3 CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Historia Gminy

Już u schyłku epoki kamiennej na terenach zajmowanych obecnie przez gminę istniały osiedla ludzkie, czego dowodzą licznie prowadzone badania archeologiczne. Koncentracji osadnictwa na terenie Wyżyny Gdańskiej, leżącej na skraju Pojezierza Kaszubskiego i Żuław Wiślanych sprzyjało ukształtowanie powierzchni: rozległa dolina Wisły i Raduni, suche, piaszczyste miejsca dogodne do zakładania osad. Teren ten, leżący w pobliżu ujścia Wisły do Morza Bałtyckiego, stanowił ważny punkt handlowy na tzw. szlaku bursztynowym, wiodącym od Morza Śródziemnego. Końcowy odcinek tego szlaku, od Bydgoszczy do wybrzeża Bałtyku, otrzymał miano "via regia" - droga królewska. Okolice, przez które przechodził szlak były bogate w płody natury: futra, miód, воск i żywność, a przede wszystkim bursztyn.

Pierwsze wykopaliska przeprowadzono w Pruszczu i okolicach w 1880 r. Pozwoliły one ustalić, że u schyłku epoki kamiennej istniały tu osiedla ludzkie, o czym świadczą odnalezione wyroby krzemienne i kamienne. Na początku XX wieku odkryto groby szkieletowe z epoki brązu, zawierające broń, narzędzia i ozdoby wykonane z brązu a także groby z wczesnej epoki żelaza. Znalezione w trakcie wykopalisk przedmioty potwierdzają, że przez Pruszcz Gdański i jego okolice przebiegał szlak handlowy i tu również prowadzony był handel wymienny. Wyniki badań wskazują, że prastłowiańska ludność tych ziem należała do kultury wschodnio - pomorskiej. Rodziny zrzeszały się w większe związki i zajmowały hodowlą zwierząt, odlewnictwem, garncarstwem, częściowo kowalstwem i bursztyniarstwem. W okresie wpływów rzymskich zgrupowanie osad i cmentarzysk nadal utrzymywało się w okolicy Pruszcza, a on sam był niezwykle prężnym i mającym starą tradycję ośrodkiem wytwórczym. Prawdopodobnie był również głównym portem przy ujściu Wisły, gdzie występował zmonopolizowany handel dalekosiężny z południową Europą. W VI wieku osadnictwo na terenie Wyżyny Gdańskiej uległo załamaniu. Pruszcz był jednak stabilną osadą, najdłuższym ciągiem osadniczym w okolicy. Z czasem jednak zaczął tracić na znaczeniu przez utratę nadmorskiego położenia skutkiem obniżania się poziomu wód morskich. Według przeprowadzonych badań, w X wieku na północ od Pruszcza powstała osada, która była zaczątkiem późniejszego Gdańska i to ona przejęła rolę wiodącego ośrodka na tym terenie.

Pruszcz nabrał ponownego znaczenia w XIV wieku, kiedy to wraz z rozwojem Gdańska nastąpił rozwój podgrodzia usytuowanego wzdłuż głównego traktu

prowadzącego do miasta. Na początku XIV w. Pomorze Gdańskie przeszło w ręce Zakonu Krzyżackiego. Z tego też okresu pochodzą pierwsze informacje pisane o Pruszczu oraz innych miejscowościach powiatu (Cedry Wielkie, Trąbki Wielkie, Wocławy, Koszwały, Trutnowy, Pszczółki). Za panowania krzyżackiego, w poł. XIV w. Pruszcz nabrał szczególnego znaczenia. W 1347 r. Krzyżacy zbudowali śluzę na rzece i przekopali kanał tworząc nowe koryto Raduni, tzw. Nową Radunię. Kanał ten dostarczał wodę pitną dla Gdańska i wodę do napędzania młynów, kuźnic i innych ówczesnych urządzeń przemysłowych oraz do miejskich fos. W ten sposób wzrosła strategiczna rola Pruszcza i zacieśniły się jego więzi z Gdańskiem. Ze względów strategicznych Pruszcz był wielokrotnie celem ataków nieprzyjaciela. Szczególnie atakowano śluzę, aby odciąć dopływ wody do Gdańska. W 1433 r. i w czasie wojny 13 - letniej wojska husyckie wyrządziły poważne szkody - wieś została spalona. Zakon Krzyżacki utracił ziemie gdańskie w wyniku ustaleń Pokoju Toruńskiego. Król Kazimierz Jagiellończyk przywilejem z 16 czerwca 1454 r. nadał Gdańskowi obszar komturii gdańskiej, w skład której weszła znaczna część ziem obecnego powiatu gdańskiego. Pozostawały one własnością Gdańska do 1793 r., kiedy to zostały włączone do Prus i znalazły się wraz z całym powiatem gdańskim w obrębie województwa pomorskiego wchodzącego w skład prowincji Prusy Zachodnie.

W czasie wojny napoleońskiej oblężenie Gdańska przez Francuzów w 1807r. rozpoczęło się zdobyciem Pruszcza. W grudniu tegoż roku utworzono Wolne Miasto Gdańsk, w skład którego wszedł Pruszcz oraz ziemie powiatu, nie na długo jednak, gdyż w 1814 r. Pomorze Gdańskie weszło ponownie w skład Prus. W 1818 r. przeprowadzono nowy podział administracyjny państwa pruskiego dzieląc obszar Prus Zachodnich na dwie regencje, te z kolei na powiaty. I tak regencja gdańska posiadała osiem powiatów. Pruszcz i okolice zostały na terenie powiatu gdańskiego, dla którego 1 czerwca 1818 r. utworzono starostwo z siedzibą w Rusocinie, a później w Pruszczu. Pierwszym starostą został radca policji Samuel Treuge. Pod jego zarządem rozpoczęto w Pruszczu w 1819 r. budowę szosy Gdańsk - Tczew oraz założono park. On też wydzierżawił ziemię parafialną mieszkańcom Pruszcza z pozwoleniem na budowę domów mieszkalnych i w ten sposób powstała tzw. "Pruszczańska wieś parafialna" - dzisiejsza ulica Jana Kochanowskiego. 16 lutego 1844 r. starostwo powiatu przeniesiono do Gdańska.

W początkach XIX wieku z osady rolniczej Pruszcz przekształcił się w ośrodek komunikacyjny i przemysłowo - rolniczy. Przyczyniła się do tego nie tylko zbudowana droga, ale również linia kolejowa Gdańsk - Tczew, której budowę ukończono w 1852 r., a w 1875 r. przeprowadzono jej odgałęzienie do Kartuz, przedłużone później do Lęborka. W czasach panowania pruskiego poczyniono również duże inwestycje na Żuławach - ulepszono system melioracyjny, co spowodowało wzrost wydajności upraw, a co za tym idzie wzrost znaczenia dużych gospodarstw indywidualnych. O bogactwie i wysokim standardzie życia mieszkańców Żuław świadczą zachowane do dziś domy podcieniowe m.in. w Koszwałach, Trutnowach, Krzywym Kole czy Koźlinach. Po odzyskaniu niepodległości w 1919 r. Gdańsk i okolice nie powróciły do Polski. Utworzono Wolne Miasto Gdańsk, które objęło swym zasięgiem ziemie powiatu gdańskiego. Granica Wolnego Miasta przebiegała przez Pszczółki, gdzie funkcjonował Urząd Celný. 23 marca 1945 r. Pruszcz i okolice zostały wyzwolone. Zniszczenia były bardzo duże - spłonęło wiele domów mieszkalnych, sklepów, warsztatów, częściowo zniszczeniu uległa cukrownia. Pruszcz Gdański uzyskał prawa miejskie w 1942 r. 30 marca 1945 r. mocą dekretu Prezydium Krajowej Rady Narodowej zostało utworzone województwo gdańskie, w skład którego weszło również Wolne Miasto Gdańsk. Teren podzielono na 11 powiatów i 4 miasta

wydzielone. Pruszcz i okoliczne tereny znalazły się w obrębie powiatu gdańskiego ze starostwem w Sopocie i jego ekspozyturą w Pruszczu, która przetrwała do października 1947 r. Przez kilka tygodni po wyzwoleniu, władzę w mieście sprawował radziecki komendant. W połowie kwietnia zorganizowano polską administrację cywilną. Rozpoczęło się masowe wysiedlanie ludności pochodzenia niemieckiego, na miejsce której przybywali przesiedleńcy z województw centralnych i południowo - wschodnich.

Większość wsi wchodzących w skład gminy pochodzi z czasów panowania na tych ziemiach Zakonu Krzyżackiego. Do najstarszych miejscowości na terenie gminy należą m.in. Juszkowo o którym pierwsza wzmianka historyczna pochodzi z 1220 r. Jednak jego historia - podobnie jak wielu innych wsi leżących w granicach gminy Pruszcz Gdański - nie jest dokładnie znana. Rusocin jest także jedną z najstarszych wsi tego rejonu. Pierwsze wzmianki historyczne pochodzą z 1296 r. Wieś stanowiła początkowo własność rycerską, a po 1308 r. - krzyżacką. Od XVII w. była w posiadaniu gdańskich patrycjuszów. Znani są nieliczni właściciele wsi, między innymi: burmistrz Daniel Rudiger (1627), rodzina Giese (1691- 1763) oraz rodzina Tiedemann (1763-1912). Po rozbiorach Polski Rusocin znalazł się w rękach pruskich. Po podziale Pomorza Gdańskiego w 1816 roku na rejencję gdańską i kwidzyńską, Rusocin stał się siedzibą nowo utworzonego powiatu gdańskiego. Jak podają źródła, we wsi znajdowała się cegielnia i dwa młyny. Obecnie „perełką” wsi jest zabytkowy, barokowo - klasycystyczny dwór z 1800 r. Dwór usytuowany jest w pięknym parku krajobrazowym o powierzchni 13,5 ha. Park o francuskiej kompozycji rozciąga się malowniczo po brzeg rzeki Kłodawy. Na jego terenie znajdują się dwa stawy. Ze względu na swoją historię Rusocin jest ważnym stanowiskiem badań archeologicznych. Kolejną miejscowością z końca XIII w jest Przejazdowo, jego początki sięgają 1288 r., kiedy to Mistrz Krzyżacki Meinbard nakazał usypać groble w lasach otaczających wylew Morza Bałtyckiego. Wzniesiono tamy i kilkadziesiąt kanałami spuszczone wodę z terenu obecnej wsi. W ten sposób - z całkowicie nieprzydatnego - zalanego wodami terenu uczyniono jedną z najżyźniejszych okolic. Te prace melioracyjne rozpoczęły wielką akcję osadniczą.

W jej wyniku na Żuławach Gdańskich powstało w sumie 25 wiosek. Przejazdowo od początku miało szczególne znaczenie z uwagi na lokalizację wsi na głównej trasie prowadzącej z przepraw promowych w kierunku Gdańska. Obecnie w Przejazdowie znajdują się największe firmy przemysłowo-handlowe działające na terenie gminy. Najważniejszym zabytkiem wsi jest dom podcieniowy z przełomu XVIII/XIX.

Cieplewo istniało już również w XIII wieku, miejscowość zlokalizowana była głównie na niewielkim wzniesieniu od strony zachodniej dawnej doliny rzeki Kłodawki. Stare koryto Kłodawki otaczało i opływało wieś aż do roku 1336, w którym to komtur krzyżacki von Hrusberg z Malborka nakazał skierować bieg rzeki do istniejącego do dziś nowego koryta, wśród wzniesionych ponad 600 lat temu wałów, w kierunku Grabiny Zameczek aż do Motławy. W Cieplewie istniał w latach 1350 – 1450 dwór krzyżacki zarządzany z Malborka. W latach od roku 1400 do 1410 (rok bitwy pod Grunwaldem) gromadzono w nim zapasy żywności, licząc zapewne na długotrwałą wojnę z Polską.

Historia Łęgowa sięga 1302 r. Wówczas wojewoda pomorski darował ją zakonowi Cystersów Oliwskich. Wieś była w posiadaniu Cystersów aż do rozbiorów Polski. W tym czasie wielokrotnie ją niszczone, plądrowano i grabiono. W 1773 r. Łęgowo znalazło się pod zaborem pruskim i tak pozostało do roku 1918. W 1919 r. zostało objęte granicami Wolnego Miasta Gdańska. Osobliwością Łęgowa jest zabytkowy kościół św. Mikołaja z 1409 r. Należy on do najcenniejszych zabytków

kultury sakralnej powiatu gdańskiego. Świątynia była kilkakrotnie niszczona podczas wojny trzynastoletniej. W obecnym kształcie została odbudowana w 1748 roku. Szczególną uwagę zwracają: barokowy, bogato zdobiony ołtarz główny oraz boczny ołtarz przedstawiający Mękę Pańską. Ponadto w kościele znajduje się wiele zabytkowych obrazów i naczyń liturgicznych. Na usytuowanym tuż przy kościele cmentarzu mieści się pomnik przyrody - klon pospolity o obwodzie 2 m. Łęgowo pełni funkcję swoistego centrum gminy. Funkcjonują tutaj główne placówki oświatowe, sportowe oraz kulturalne.

Wiślina - historia tej wsi sięga 1308 r. Król Władysław Łokietek nadał ją wówczas kasztelanowi i podkomorzemu tczewskiemu. Od 1310 roku była w posiadaniu Zakonu Krzyżackiego. W 1425 roku Wielki Mistrz Zakonu podarował wieś burmistrzowi Gdańska. Od 1454 roku do czasu rozbiorów, wieś stanowiła własność Miasta Gdańska. Nieocenionym zabytkiem Wiśliny jest dzwonnica z 1792 roku - drewniana brama przy byłym cmentarzu.

Wiślinka to również jedna z największych wsi wchodzących w skład Gminy Pruszcz Gdański. Wiślinka leży przy głównej trasie z Gdańska do Sobieszewa. Po wojnie trzynastoletniej i opuszczeniu przez Krzyżaków Pomorza, Wiślinka znalazła się w obrębie dóbr gdańskich. W 1550 r. Magistrat Gdański podarował wieś gdańskim mieszczanom. Rada Miasta Gdańska zachowała sobie prawo rozstrzygania sporów pomiędzy chłopami z Wiślinki a ich właścicielami. Dochodziło do nich najczęściej przy wyborach sołtysa. We wsi znajduje się zabytkowy dom podcieniowy z 1799 roku.

Bogatka to wieś, której historia sięga czasów krzyżackich. Po 1310 r. wieś stanowiła własność Zakonu Krzyżackiego. W pierwszej połowie XIV wieku Krzyżacy nadali istniejącej już osadzie prawa lokacyjne. Po ogromnych ulewach w XVI wieku wieś została kompletnie zniszczona i opuszczona. W 1547 r. Bogatka ponownie otrzymała prawa lokacyjne. Przywilej osadniczy nadano Filipowi Czernie z Fryzji. We wsi znajduje się dom podcieniowy oraz zagroda holenderska z 1819 roku

Pierwotna nazwa Żukczyna to Succino. Nazwa ta pojawia się w źródłach już w 1280 r. Zachowało się niewiele dokumentów dotyczących historii wsi. Wiadomo, że początkowo Żukczyn był w posiadaniu Zakonu Krzyżackiego, a od 1320 r. stanowił własność Zakonu Cystersów z Oliwy. Po rozbiorach Polski wieś - podobnie jak i inne dobra cysterskie - stała się własnością Prus, a po I wojnie światowej znalazła się w granicach Wolnego Miasta Gdańska. Na obszarze Żukczyna znajdują się aż 4 obiekty archeologiczne: osady i cmentarzysko z epoki żelaza oraz wpływow rzymskich a także młyn z początku XX w. Zabudowania młyńskie otoczone są okazałymi drzewami: głównie lipami i świerkami. W ich pobliżu przepływa strumień napędzający urządzenia młyńskie.

O Arciszewie pierwsza wzmianka pojawiła się w literaturze w 1414 r. We wsi istnieje zabytkowy dwór, wokół którego rozciąga się zespół parkowy o powierzchni ok. 2 ha. Znajdują się w nim rzadko spotykane gatunki drzew: tulipanowiec amerykański, dąb czerwony, buk czerwony i wiąz górski. Arciszewo to wieś rodowa Krzysztofa Arciszewskiego (1592 - 1656) - generała i admirała, zasłużonego w tworzeniu artylerii koronnej króla Władysława IV.

Żuława - pierwsza wzmianka historyczna o wsi pojawiła się w 1427 r., kiedy to król Kazimierz Jagiellończyk nadał ją burmistrzowi gdańskiemu. Do czasów rozbiorów wieś stanowiła własność szlachecką. W XIX wieku Żuława nosiła niemiecką nazwę Gross Saalau i należała do powiatu gdańskiego Górnego. We wsi istniała szkoła ewangelicka, gorzelnia i młyn parowy. Hodowano bydło „rasy amsterdamskiej” i konie. Atrakcją Żuławy jest zabytkowy kościół pod wezwaniem

Św. Krzyża z 1587 r. W obecnym kształcie został zbudowany w 1860 r.

Do ciekawszych elementów wyposażenia kościoła należą: ambona barokowa z około 1700 r. oraz dwa obrazy z XVII i XVIII wieku. Na ścianie świątyni wmurowane są dwie polskie tablice nagrobkowe pochodzące z początku XIX wieku. Na cmentarzu przy świątyni znajdują się stare nagrobki z polskimi nazwiskami

Rokitnica przywilej lokacyjny otrzymała w 1363 r. Plan wsi zbliżony jest do owalnicy. Dawniej znajdował się tu młyn wiatrowy typu holenderskiego. Pozostały ruiny gotyckiego kościoła z 1603 r. oraz dwie zagrody holenderskie z początku XVIII i XIX wieku.

Gmina Pruszcz Gdański należy do najważniejszych i najbardziej intensywnych na Pomorzu obszarów dla poznania archeologicznego dziedzictwa kulturalnego.

2.4 STRUKTURA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Gmina wykonuje zadania publiczne zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.)

Powyższe zadania są realizowane przez powołane, w wyniku wyborów, władze samorządowe, które przedstawiają się następująco:

- Rada Gminy - władza uchwałodawcza (15 radnych, w tym przewodniczący i dwóch zastępców),
- Władza wykonawcza - Wójt

W strukturze gminy działają następujące jednostki organizacyjne:

- Urząd Gminy
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu Gdańskim z siedzibą w Łęgowie i filiami w Straszynie i Wiślinie
- Siedem szkół podstawowych
- Cztery gimnazja
- Przedszkole gminne

W skład Urzędu Gminy wchodzi:

- Wójt i jego zastępca
- Sekretarz Gminy
- Skarbnik Gminy
- Kancelaria Rady Gminy

- Referaty: Finansowy, Inwestycji i Remontów, Gospodarki Przestrzennej i Rozwoju Gminy,
- Stanowiska do spraw: społecznych, ewidencji ludności, działalności gospodarczej i dowodów osobistych, ochrony środowiska, rolnictwa i melioracji, wojskowych i komunikacji gminnej, pozyskiwania funduszy UE,
- Pełnomocnik Wójta do spraw społecznych
- Pełnomocnik Wójta do spraw zamówień publicznych
- Sekretariat
- Księgowość
- Dział BHP
- Dział zamówień publicznych

- Dział podatków
- Dział Kadr
- Kasa
- Informatyka i promocja gminy

2.5 WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA I PARTNERSKA

Obecnie Gmina Pruszcz Gdański nie posiada żadnej podpisanej umowy o współpracy z partnerskim miastem zagranicznym.

Gmina jest natomiast członkiem czterech organizacji, a to:

- Związek Miast i Gmin Morskich,
- Pomorskie Stowarzyszenie Gmin Wiejskich,
- Lokalna Organizacja Turystyczna,
- Lokalna grupa działania „Trzy Krajobrazy”.

Powiązania z gminami sąsiednimi

W zakresie administracji i usług wyższego rzędu gmina Pruszcz Gdański ściśle związana jest z Gdańskiem i Pruszczem Gdańskim.

W Gdańsku znajdują się następujące urzędy, instytucje i jednostki usługowe obsługujące gminę:

- Sąd Rejonowy,
- Szkoły ogólnokształcące i zawodowe,
- Szpitale,
- Urządzenia kulturowe wyższych poziomów,
- Archidiecezja Kościoła Rzymsko – Katolickiego.

W Pruszczu Gdańskim:

- Starostwo Powiatowe,
- Prokuratura Powiatowa,
- Komenda Powiatowa Policji,
- Komenda Powiatowa Straży Pożarnej,
- Pogotowie Ratunkowe.

Ludność gminy korzysta ze sklepów specjalistycznych, punktów rzemieślniczych, banków, biur projektowych, przedsiębiorstw geodezyjnych itp. zlokalizowanych zarówno w Gdańsku jak i w Pruszczu Gdańskim. Także obsługa finansowa gminy Pruszcz Gdański dokonywana jest przez Urząd Skarbowy w Pruszczu Gdańskim.

Kolejne elementy wspólne to:

- położenie gminy Pruszcz Gdański i Cedry Wielkie oraz Miasta Gdańska nad Martwą Wisłą, która stwarza możliwość rozwoju gospodarki morskiej,
- wspólne z Gdańskiem wysypisko opadów komunalnych w Szadółkach,
- problemy związane z przeciwdziałaniem powodziom,
- zlokalizowana w rejonie Wiślinki składowanie fosfogipsów (gromadzone są tu odpady produkcyjne Gdańskich Zakładów Nawozów Fosforowych),

- część obszaru gminy objęta jest strefą ochronną oczyszczalni „Wschód” w Gdańsku,
 - wykorzystanie turystyczne rzeki Motławy i Raduni oraz kanału Nowej Raduni.
- Przez teren gminy przebiega większość linii komunikacyjnych i infrastruktury technicznej łączących aglomerację Gdańską z krajem.

Na terenie gminy znajduje się pięć parafii rzymsko – katolickich w Łęgowie, Rotmance, Straszynie, Wiślinie i Żuławie.

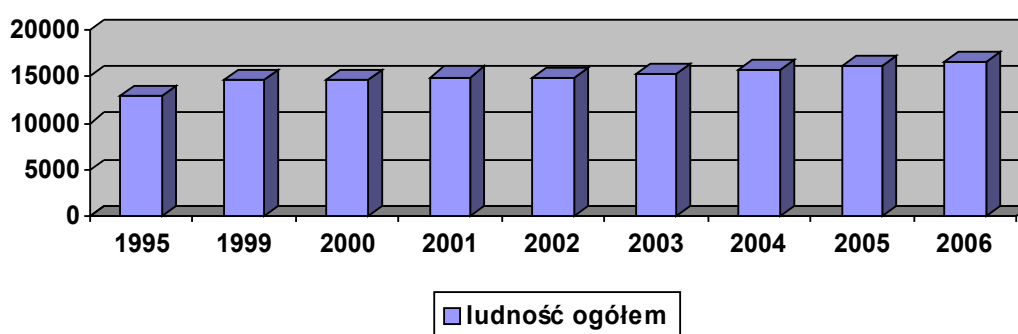
3. DEMOGRAFIA

3.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH

Ludność Gminy Pruszcz Gdański w latach 1995 – 2006

Rok	Stan ludności	Przyrost naturalny		Saldo migracji	
		Osoby	Na 1000 osób	Na 1000 osób	Osoby
1995	12.920	96	7,7	-	-
1999	14.578	88	6,3	1,4	21
2000	14.687	81	5,7	1,9	28
2001	14.996	78	5,4	15,4	231
2002	14.816	80	5,3	-17,5	-260
2003	15.224	85	5,6	21,2	323
2004	15.745	72	4,6	28,5	449
2005	16.176	67	4,2	22,5	364
2006	16.578	63	3,8	20,4	339

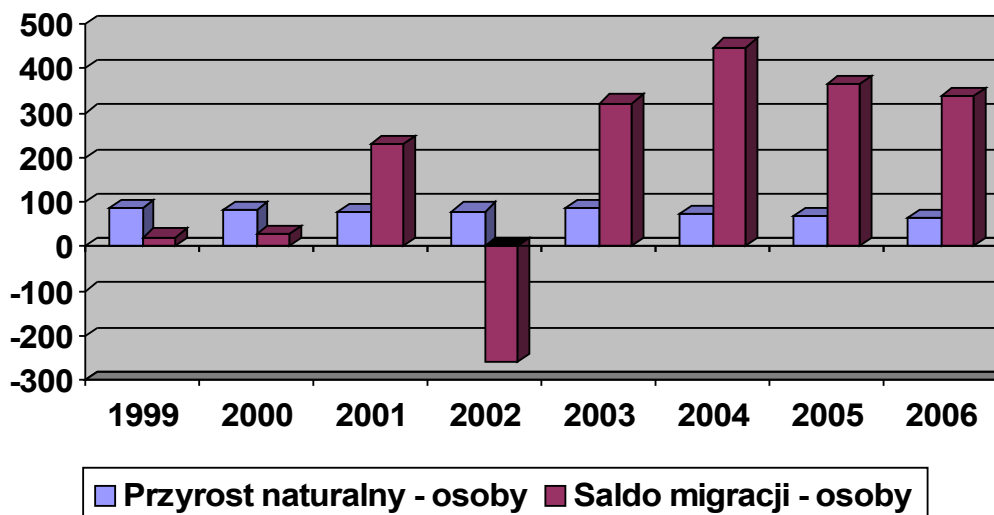
*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Gmina Pruszcz Gdański jest wysoko zaludniona. Na 1 km² przypada 117 osób. Liczebność poszczególnych wsi jest zróżnicowana od 2313 mieszkańców w Straszynie do 42 w Borzęcinie.

Kształtowanie się przyrostu naturalnego i migracji w latach 1999 – 2006

*Podstawa: Rocznik Statystyczny Woj. Pomorskiego
Urząd Gminy Pruszcz Gdański

Z przytoczonego wykresu wynika wzmacniająca się dodatnia migracja na teren gminy, oraz trend lekkiego obniżania się przyrostu naturalnego w gminie. W latach 1976-1990 pomimo wysokiego przyrostu naturalnego liczba mieszkańców gminy wzrosła nieznacznie (średniorocznie o około 60 osób), gdyż w okresie tym saldo migracji było ujemne. Najbardziej dynamiczny wzrost przypada na lata 2001-2006. W okresie tym liczba mieszkańców wzrosła o 1.582 osób, to jest o 10,5%.

Struktura wiekowa ludności gminy Pruszcz Gdański – 2006 r.

wyszczególnienie	grupy wiekowe		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Gmina Pruszcz Gdański	4145	10948	1657

*Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006

Charakterystyczny w tym przypadku jest stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Dla gminy Pruszcz Gdański jest on bardzo dobry i wynosi 53, co plasuje gminę na drugim miejscu w powiecie po gminie Kolbudy.

Charakterystyka ludności na tle powiatu i województwa w 2006 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina Pruszcz Gdański	Powiat Gdański	Województwo Pomorskie
Gęstość zaludnienia osoby/km kw.	117	107	120
Współczynnik feminizacji	99	102	106
Urodzenia na 1000 ludności	9,9	11,1	10,7
Zgony na 1000 ludności	5,7	7,1	8,4
Przyrost naturalny na 1000 osób	4,2	4,0	2,2
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	4.145	20.450	479.005
Ludność w wieku produkcyjnym	10.948	55.178	1.414.914
Ludność w wieku poprodukcyjnym	1.657	9.083	305.124
Saldo migracji na 1000 ludności	20,4	14,0	0,5

Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006

Gęstość zaludnienia wynosi **117 osób/ km²** i jest wyższa niż średnia gęstość w Powiecie Gdańskim, która kształtuje się na poziomie **107 osób/ km²**.

3.2 CHARAKTERYSTYCZNE CECHY DEMOGRAFII GMINY

Najważniejszymi przesłankami dalszego rozwoju demograficznego Gminy Pruszcz Gdański są:

- skala migracji
- położenie geograficzne
- tempo i struktura przyrostu naturalnego

Do najważniejszych cech demograficznych mających wpływ na rozwój społeczno -gospodarczy na obszarze gminy należy:

- bardzo wysoki i utrzymujący się od kilku lat wskaźnik skali migracji na teren gminy

- zapleczem demograficznym gminy w przyszłości będzie przede wszystkim napływowa ludność z terenów miejskich Pruszcza Gdańskiego i Gdańska,
- korzystny układ grup wiekowych mieszkańców z przewagą osób w wieku przedprodukcyjnym (24,7%) i produkcyjnym (65,4%)

Wysoki udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w populacji ogółem świadczy o dużym potencjale rozwojowym gminy Pruszcz Gdański. Z drugiej strony oznacza wzrost zasobów pracy do zagospodarowania na terenie gminy.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

4.1 DROGI PUBLICZNE

Powiązania komunikacyjne

Gmina Pruszcz Gdański położona jest na styku aglomeracji Trójmiejskiej – ważnym krajowym węzłem komunikacyjnym – co powoduje, że wszystkie główne powiązania aglomeracyjne z obszarem kraju przebiegają przez teren gminy, co jest dużym atutem i stanowi o potencjale rozwojowym. Konsekwencją tego jest jednak koncentracja uciążliwości charakterystycznych dla tras tranzytowych o dużych natężeniach ruchu i znacznym udziale pojazdów ciężarowych.

Nadrzędny układ komunikacyjny

Przez teren gminy przebiegają następujące drogi krajowe:

- droga krajowa Nr 1 (Gdańsk – Toruń – Łódź – Częstochowa – Katowice – Cieszyn),
 - droga ekspresowa Nr S6 (Łęgowo – Gdynia – Koszalin – Szczecin) na terenie gminy jest łącznik między drogą krajową Nr 1 a „Obwodnicą Trójmiasta”,
 - droga krajowa Nr 7 (Gdańsk – Elbląg – Warszawa – Radom – Kielce – Chyżne).
- Stan tych dróg określany jest jako dobry.

Położenia gminy na styku miasta Gdańska i na podstawowych kierunkach powiązań transportowych wiąże się z koniecznością utrzymania na terenie gminy rezerw terenowych dla inwestycji komunikacyjnych nie związanych bezpośrednio z gminą, a koniecznych dla funkcjonowania aglomeracji. Najbardziej kluczowe inwestycje dotyczą dróg krajowych Nr 6 i Nr 7, na bazie których realizowane będą drogi ekspresowe oraz budowa autostrady A1 wraz z węzłami obsługi ruchu komunikacyjnego. Potrzeba powiązania dróg ekspresowych Nr 6 i 7 wymusi konieczność realizacji Dużej Obwodnicy Południowej, której część przebiegać będzie przez teren gminy Pruszcz Gdański. Rozwój układu ze zbiegającymi się na terenie gminy kluczowymi połączeniami krajowymi i autostradą A1, będącą elementem transportowego korytarza północ – południe, spowoduje wzrost komunikacyjnego walu gminy.

Podstawowy układ komunikacyjny tworzą drogi wojewódzkie, do których należą:

- droga nr 222 (Gdańsk – Starogard Gdański – Skórcz),
- droga nr 501 (Przejazdowo – Sobieszewo – Krynica Morska).

Drogi powiatowe

Sieć dróg w gminie uzupełnia 5 dróg powiatowych (V klasy technicznej) oraz 19 dróg miejscowych (V klasa techniczna). Nie wszystkie drogi lokalne są utwardzone, ich budowa związana jest z rozwojem gminy i opracowaniami planistycznymi.

Łączna długość dróg powiatowym stanowi 41,5 km, z czego 36,4 km to drogi bitumiczne, 2,8 km to drogi gruntowe a tylko 2,2 km to drogi płytowe.

Długości dróg na terenie Gminy Pruszcz Gdański

Kategoria dróg	Na terenie gminy
Krajowe	16 km
Wojewódzkie	35 km
Powiatowe	41,5 km
Gminne	137 km
w tym: o nawierzchni bitumicznej	
SUMA	229,5 km

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

4.2 TRANSPORT PUBLICZNY

Obszar gminy należy do dobrze obsłużonych komunikacyjnie -wskaźnik gęstości dróg o nawierzchni utwardzonej wynosi 161,6 km/100 km².

Na terenie gminy funkcjonują dwie stacje paliw płynnych w Straszynie oraz stacje w Przejazdowie i Mokrym Dworze.

1. Kolejowy

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa Gdynia - Warszawa. Stacja kolejowa znajduje się w Pruszczu Gdańskim. W Cieplewie znajduje się stacja kolejowa, na której zatrzymują się pociągi osobowe kursujące na trasie Gdynia – Bydgoszcz oraz pociągi Szybkiej Kolei Miejskiej, które kursują na trasie Gdynia – Tczew.

Na terenie gminy znajduje się wiele elementów krajowego układu kolejowego:

- magistrała i linia pierwszorzędna Śląsk – Porty z odgałęzieniem w Tczewie do Warszawy,
- linia Pruszcz Gdański – Przeróbka Port Północny (drugorzędna towarowa),
- linia miejscowego znaczenia Pruszcz Gdański – Kartuzy – Lębork, na odcinku Gdańsk – Kartuzy ruch się nie odbywa,
- stacja węzłowa Pruszcz Gdański obsługuje bardzo duży ruch towarowy i pasażerski.

2. Autobusowy

Gmina Pruszcz Gdański, jako jedna z pierwszych już w latach 1990-1991 wprowadziła prywatny transport zbiorowy na swoim terenie, rezygnując tam, gdzie było to możliwe z drogiego transportu oferowanego przez ZKM Gdańsk. Wprowadzenie prywatnego transportu sprawdza się w praktyce.

Dobowa liczba połączeń komunikacyjnych autobusowych z Pruszczem Gdańskim do Gdańska wynosi 8 a do Tczewa też 8. Na terenie wiejskim funkcjonuje 5 linii autobusowych co niezupełnie satysfakcjonuje mieszkańców gminy.

Połączenia autobusowe na terenie gminy

Linia gminna Pruszcz Gd. - Będzieszyn - Żuława - Żuławka

Linia „J” Juszkowo - Pruszcz Gd. - Gdańsk

Linia 197 Pruszcz Gd. - Straszyn - Bielkówko - Kolbudy

Linia 821 Łęgowo – Gdańsk przez Łędowo, Przejazdowo

Linia 876 - Gdańsk - Straszyn - Bielkowo

4.3 ŁĄCZNOŚĆ, ELEKTROENERGETYKA, GAZOWNICTWO, CIEPŁOWNICTWO

ŁĄCZNOŚĆ

Obszar gminy obsługuje centrala automatyczna cyfrowa w Pruszczu Gdańskim. Nie istnieją obecnie problemy z podłączeniem telefonów stacjonarnych dla mieszkańców gminy.

Na terenie gminy występuje zasięg telefonii cyfrowej sieci ERA, PLUS i ORANGE.

ELEKTROENERGETYKA

Przez teren gminy Pruszcz Gdański przebiega 8 linii energetycznych najwyższych napięć (110-400 kV).

- Linia 2 – torowa 400 kV Żarnowiec – Gdańsk Błonia,
- Linia 1 – torowa 400 kV Gdańsk Błonia – Grudziądz,
- Linia 400 kV Gdańsk – Błonia – Olsztyn,
- Linia 2 – torowa 220 kV Gdańsk Leżno – Jasieniec,
- Linia 2 – torowa 110 kV ciągu liniowego Gdańsk Leżno – Gdańsk Błonia, przechodząca na przedpolu GZP Pruszcz Gdański w dwie linie jednotorowe,
- Linia 2 - torowa 110 kV Gdańsk Błonia – Tczew,
- Linia 2 – torowa Gdańsk Błonia – Elbląg z odejściem dwóch linii jednotorowych w kierunku GPZ Pleniewo,
- Linia 1 – torowa 110 kV Gdańsk Leżno – Miłobądz.

Lokalne źródła energii elektrycznej stanowią cztery małe przepływy elektrownie wodne, będące elementem kaskady elektrowni wodnych na rzece Raduni:

- elektrownia Prędzieszyn o mocy 800 kVA,
- elektrownia Juszkowo o mocy 250 kVA,
- elektrownia Kuźnica o mocy 760 kVA,
- elektrownia Pruszcz o mocy 100 kVA.

Istniejąca sieć elektroenergetyczna 15 kV została ukształtowana po wybudowaniu stacji transformatorowej 110/15 kV GPZ Pruszcz. W 2000 roku zmodernizowano 80% oświetlenia ulic.

Stan zaopatrzenia w energię elektryczną jest dobry w zakresie wysokich napięć (źródeł energii); modernizacji wymaga natomiast system rozdziału (średnie i niskie napięcie).

GAZOWNICTWO

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia, doprowadzający gaz ziemny z południowych rejonów kraju do aglomeracji gdańskiej. Przy granicy administracyjnej miasta Pruszcz Gdański zlokalizowana jest stacja redukcyjno – pomiarowa „Juszkowo”.

CIEPŁOWNICTWO

Obecnie większość budynków gminy Pruszcz Gdański ogrzewana jest indywidualnie, głównie przy wykorzystaniu węgla, a także – gazu i oleju (w nowych budynkach). W budynkach ogrzewanych węglem, spalana jest także pewna ilość drewna (ok. 10 % udziału). Planuje się przyłączenie do sieci gazowej budynków, gdzie wprowadzenie ogrzewania gazowego będzie ekonomicznie uzasadnione, tj. budynków w obrębie zabudowy skupionej. W zabudowie rozproszonej, w budynkach znajdujących się w zbyt dużej odległości od gazociągu, zalecane jest stopniowe wprowadzanie ogrzewania biomasą – zwłaszcza na terenach obfitujących w drewno czy słomę.

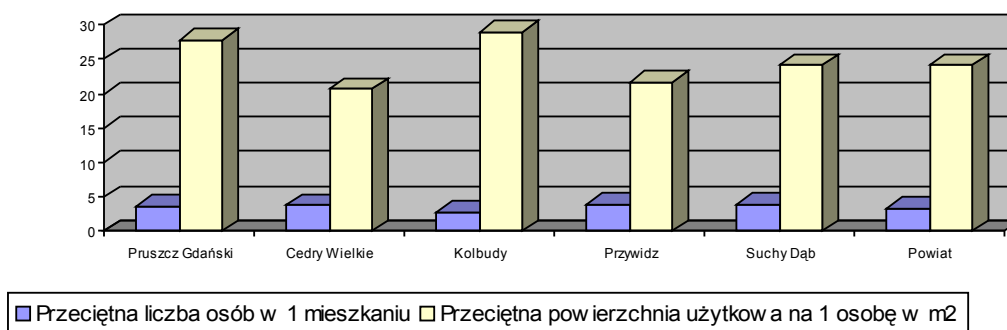
4.4 BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Na terenie gminy dominuje zabudowa zwarta, kolonijna, zagrodowa i nierolnicza.

Infrastruktura mieszkaniowa w wybranych gminach Powiatu Gdańskiego w 2006 r.

	Pruszcz Gdański	Cedry Wielkie	Kolbudy	Przywidz	Suchy Dąb	Powiat Gdański
Przeciętna liczba osób w 1 mieszkaniu	3,66	3,8	2,87	3,92	4,01	3,4
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w m ²	101,5	78,3	83,1	84,8	84,1	82,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa w m ² na 1 osobę	27,8	20,6	28,9	21,6	21,0	24,2

*Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego

*Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego

Porównując Gminę Pruszcz Gdański z wybranymi gminami powiatu można stwierdzić, że panują tu bardzo dobre warunki mieszkaniowe. Gmina charakteryzuje się jednym z najniższych wskaźników ilości osób w 1 mieszkaniu i wysoką przeciętną powierzchnią użytkową przypadającą na 1 osobę (27,8 m²). Gmina charakteryzuje się największą spośród wszystkich gmin powiatu przeciętną powierzchnią użytkową mieszkania – 101,5 m²

Dane statystyczne pokazują, że na koniec 2005 roku w Gminie Pruszcz Gdański znajdowało się 4.582 mieszkań z 20.055 izbami.

Kształtowanie się ilości mieszkań, liczby osób w mieszkaniu i powierzchni użytkowej przypadającej na 1 osobę w latach 1999 – 2006.

	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Ilość mieszkań	2993	3020	3937	4328	4448	4582
Ilość izb	11631	11776	16925	18817	-	20055
Pow. użytkowa mieszkań	219,6	223,5	374,8	426,7	-	465
Ilość osób w 1 mieszk.	3,89	3,90	3,90	3,64	-	3,66
Średnia pow. użytkowa 1 mieszk. [m ²]	73,4	74,0	95,6	98,6	-	101,5

Przeciętna pow. użytkowa na 1 osobę. [m ²]	15,0	15,0	24,4	27,1	-	27,8
---	------	------	------	------	---	------

*Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego

Z przedstawionych danych wynika, że sytuacja mieszkaniowa ludności w ostatnich 4 latach nieco poprawiła się w zakresie średniej powierzchni użytkowej mieszkań i w zakresie powierzchni przypadającej na 1 mieszkańca.

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1 OŚWIATA I WYCHOWANIE

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki oświatowe:

- Zespół Szkół w Łęgowie (gimnazjum, szkoła podstawowa)
- Zespół Szkół w Straszynie (gimnazjum, szkoła podstawowa)
- Zespół Szkół im. Karola Wojtyły w Rotmance (gimnazjum, szkoła podstawowa)
- Publiczne Gimnazjum w Przejazdowie
- Szkoła Podstawowa w Wiślanie
- Szkoła Podstawowa w Wiślinie
- Szkoła Podstawowa im. Romualda Traugutta w Wojanowie
- Szkoła Podstawowa w Borkowie
- Przedszkole gminne w Rusocinie

Placówki oświatowe na terenie gminy 2006/2007:

L.p.	Placówka	Ilość	Liczba dzieci/ uczniów	Liczba oddziałów
1.	Szkoły Podstawowe i filie	7	1146	63
2.	Gimnazjum	4	574	23
OGÓŁEM		11	1893	86

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Ogółem w gminie w roku szkolnym 2006/2007 do szkół podstawowych i gimnazjów uczęszczało 1893 uczniów. Średnio przypada na oddział 18 uczniów. W polityce edukacyjnej widać tendencję zmniejszania liczby oddziałów (w roku szkolnym 2005/2006 funkcjonowało 98 oddziałów).

Wydaje się, że liczba szkół podstawowych jest zbyt duża.

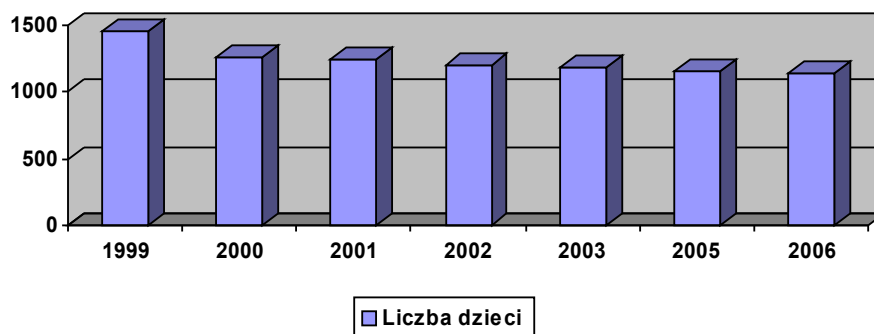
Na terenie gminy brak jest szkół prywatnych.

Średnia liczba dzieci w szkołach podstawowych na koniec roku

Rok szkolny	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Średnia liczba dzieci w oddziale
-------------	---------------	------------------	-------------------------------------

1999/2000	1453	80	18,1
2000/2001	1253	71	17,6
2001/2002	1241	71	17,4
2002/2003	1199	70	17,1
2003/2004	1182	68	17,38
2005/2006	1159	68	17,02
2006/2007	1146	63	18,19

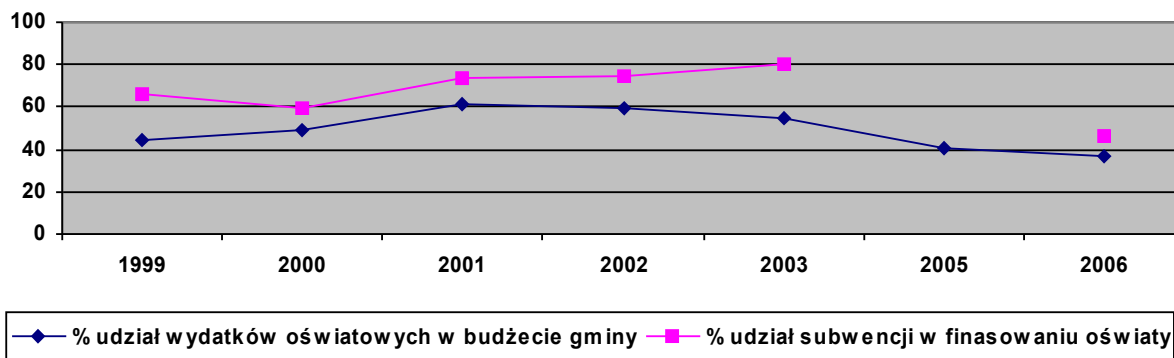
*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Ilość dzieci uczących się na terenie gminy nieznacznie spada. Średnio w szkołach na koniec 2006 roku w jednej klasie w szkołach podstawowych było 18,19 uczniów. Jest to wskaźnik zbyt niski w odniesieniu do poziomu finansowania tych szkół.

Nakłady budżetu gminy na oświatę

*Podstawa: Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego

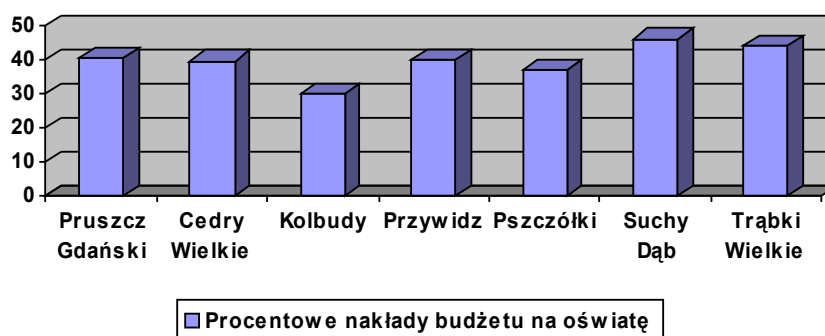
Nakłady budżetu gminy na oświatę, subwencja oświatowa

Rok	Wykonanie budżetu oświaty		Subwencja oświatowa
	Ogółem oświata w tys.	% udział w budżecie gminy	% udział w finansowaniu oświaty
2000	10.200	49,5	59,2
2001	13.000	61,23	73,7
2002	14.000	59,47	75,0
2003	13.155	54,4	80,2
2005	15.312	40,6	-
2006	17.257	37,1	46,5

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Procentowy udział nakładów na oświatę w budżetach gminy oscyluje obecnie poniżej 40%, co należy uznać za poziom racjonalny.

Porównanie procentowych wydatków gminy na oświatę i wychowanie z podobnymi gminami województwa w 2006 roku.

Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego

W porównaniu do sąsiednich gmin powiatu procentowy udział wydatków na oświatę i wychowanie w Gminie Pruszcz Gdański jest na poziomie średnim.

5.2 KULTURA

Działalność kulturalna w gminie prowadzona jest głównie przez Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Łęgowie. W ramach prowadzonej działalności kulturalnej realizowane są zadania polegające na:

- edukacji kulturalnej i wychowaniu przez naukę, sztukę;
- zaspokajaniu potrzeb i zainteresowań kulturalnych społeczności gminy
- popularyzacji działań oświatowych i wydarzeń kulturalnych;
- organizowaniu na terenie Gminy Pruszcz Gdański imprez kulturalnych i rozrywkowych.

Przy ośrodku kultury działa szereg kół zainteresowań rozwijających amatorską twórczość zespołową oraz indywidualną w dziedzinie tańca, plastyki, teatru i zajęć sportowo - rekreacyjnych, organizowane są także dyskoteki dla młodzieży oraz imprezy okolicznościowe.

Na terenie gminy funkcjonują następujące placówki kultury:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu Gdańskim z siedzibą w Łęgowie z filią w Straszynie i Wiślinie
- Świetlice wiejskie – Bogatka, Cieplewo, Goszyn, Jagatowo, Juszkowo, Lędowo, Reksin, Wiślina, Wiślinka,

W gminie działa Zespół Pieśni i Tańca „Jagódki”. W jego skład wchodzi dzieci i młodzież z terenu gminy. Zajęcia wokalne - taneczne odbywają się w Zespole Szkół w Straszynie. Zadaniem zespołu jest nie tylko wspólna radosna zabawa, ale przede wszystkim pielęgnowanie narodowych tradycji oraz prezentowanie folkloru - dziedzictwa kultury polskiej.

W gminie znajdują się obiekty sakralne – kościoły znajdują się w Łęgowie, Rotmantce, Straszynie, Wiślinie i Żuławie

Gminna Biblioteka Publiczna w Pruszczu Gdańskim z siedzibą w Łęgowie

Siedziba biblioteki znajduje się w Łęgowie, terenem jej działania jest Gmina Pruszcz Gdański. Biblioteka jest gminną jednostką organizacyjną kultury. Celem jej działania jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych środowiska, które obsługuje. Bezpośredni nadzór nad Biblioteką sprawuje Wójt Gminy. Pomocy merytorycznej udziela Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Gdańsku.

W skład Biblioteki wchodzi:

- Biblioteka Publiczna Gminy Pruszcz Gdański z siedzibą w Łęgowie
- Filia Biblioteczna w Straszynie
- Filia Biblioteczna w Wiślinie
- Punkty biblioteczne w Cieplewie (świątelnia wiejska), Żukczynie (świątelnia wiejska), Żuławie (świątelnia wiejska), Wiślinie (pomieszczenie tamtejszej biblioteki szkolnej), Straszynie (pomieszczenie tamtejszej biblioteki szkolnej).

Biblioteka prowadzi działalność w obsadzie: Dyrektora Gminnej Biblioteki Publicznej w Pruszczu Gdańskim z siedzibą w Łęgowie , jednej osoby zatrudnionej

na cały etat w filii w Straszynie i jednej osoby zatrudnionej na ½ etatu w Wiślinie. Oprócz tego biblioteka zatrudnia głównego księgowego (1/4 etatu) oraz doraźnie jedną osobę na umowę cywilnoprawną.

Dane orientacyjne o Bibliotece Publicznej w Pruszczu Gdańskim
(stan na 31.12.2006)

- księgozbiór	33.760 woluminów
- czytelnicy	1.093
- wypożyczenia	13.824 woluminów
- zakupione nowości w 2006 r.	1.456 woluminów

Przy Zespół Szkół w Rotmance im. Karola Wojtyły funkcjonuje Pracownia Fotografii i Filmu prowadzona przez Grzegorza Antoniego Cwalińskiego – fotografa, nauczyciela fotografii i filmu.

5.3 SPORT

Zadania z zakresu promocji sportu i kultury fizycznej wykonywane są poprzez aktywność jednostek oświatowych oraz działalność przyszkolnych klubów sportowych. Istnieje również Gminne Towarzystwo Sportowe założone przez grono działaczy i sympatyków sportu wiejskiego oraz szkolnego w 1992 roku. Jego zadania to organizacja sportu i rekreacji na terenie gminy. Towarzystwo stara się rozwijać tradycje sportowe na terenie gminy w oparciu o działające od wielu lat międzyszkolne kluby sportowe. GTS działa w oparciu o środki przekazywane przez Radę Gminy Pruszcz Gdański. Jednocześnie w utrzymywaniu sekcji pomagają prywatni sponsorzy oraz firm działających na terenie gminy.

W gminie istnieją wiejskie koła sportowe, których koronną dyscypliną jest piłka nożna. Koła mieszczą się m.in. w Rusocinie, Wiślinie, Goszynie, Straszynie, Juszkuwie, Rokitnicy, Straszynie.

Oprócz wiejskich kół sportowych istnieją liczne sekcje sportowe:

- Sekcja kolarska w Łęgowie.
- Sekcje koszykówki chłopców w Łęgowie.
- Sekcja tenisa ziemnego w Rotmance.
- Sekcja zapasów w Straszynie i Łęgowie.
- Sekcja piłki nożnej chłopców w Łęgowie, Straszynie, Żuławie, Przejazdowie, Wiślinie.
- Sekcja szachów.
- Sekcja tenisa stołowego w Przejazdowie i Straszynie.

Obiektami sportowymi na terenie gminy są ogólnodostępne obiekty przyszkolne a także boiska wiejskie w: Rusocinie, Rotmance, Rokitnicy, Łęgowie, Ciepłowie, Żuławie, Będzieszynie, Juszkuwie, Wiślinie, Straszynie, Goszynie, Reksinie, Dziewięciu Włókach i Jagatowie.

5.4 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy funkcjonują dwa niepubliczne zakład opieki zdrowotnej, które obejmują swoim zasięgiem cały obszar gminy:

Ośrodek Zdrowia	Adres
Niepubliczne Zakład Opieki Zdrowotnej Lech - Med	83-031 Rusocin – Łęgowo Ul. Rataja 8
Niepubliczne Zakład Opieki Zdrowotnej im. Ireny Olborskiej	83-021 Wiślina

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Celem jej działania zgodnie z wpisem w Krajowym Rejestrze Sądowym jest udzielanie świadczeń zdrowotnych i promocja zdrowia. Prowadzenie tego rodzaju działalności oparte jest w głównej mierze o środki pochodzące z Narodowego Funduszu Zdrowia.

5.5 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczną na terenie gminy organizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, którego siedziba znajduje się w Rusocinie.

Na czele Ośrodka stoi Kierownik, który jest powoływany i odwoływany przez Wójta Gminy Pruszcz Gdański. Kieruje on działalnością Ośrodka i jest za nią odpowiedzialny.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnieni są pracownicy jako:

- starsi pracownicy socjalni,
- opiekunki domowe.

Na terenie gminy brak jest domu pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim z siedzibą w Rusocinie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Rusocinie realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej wynikającej z ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz zadania zlecone w zakresie administracji rządowej wynikającej z ustawy o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2004 r. oraz ustawy z dnia 22 kwietnia 2005 r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej.

Do Ośrodka mogą zgłaszać się po pomoc osoby, rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Przysługuje ona:

- wszystkim osobom mającym obywatelstwo polskie, zamieszkującym i przebywającym na terenie Polski,
- cudzoziemcom zamieszkującym i przebywającym na terenie Polski posiadającym zezwolenie na pobyt stały lub status uchodźcy.

Ośrodek pomaga w różny sposób, w tym między innymi:

- organizuje usługi opiekuńcze dla osób chorych i niepełnosprawnych,
- pokrywa w całości lub w części wydatki na świadczenia zdrowotne,
- kompletuje dokumenty w staraniach o dom pomocy społecznej,
- udziela pomocy finansowej i w naturze,
- organizuje poradnictwo prawne i psychologiczne.

Możliwa jest do uzyskania pomoc finansowa w postaci zasiłku:

- Zasiłek stały.
- Zasiłek okresowy.
- Zasiłek celowy, pomoc w naturze.
- Usługi opiekuńcze.
- Zasiłki rodzinne.
- Świadczenia pielęgnacyjne.
- Świadczenia rodzinne z dodatkami i zasiłki pielęgnacyjne.
- Dodatki mieszkaniowe

Środki finansowe na realizację zadań pochodzą z dwóch źródeł. Ze środków zleconych, przekazywanych przez Urząd Wojewódzki – Wydział Polityki Społecznej w Warszawie wypłacane były świadczenia pielęgnacyjne.

Ośrodek pomocy prowadzi również sprawy dotyczące ewidencji, rozpatrywania wniosków o przyznanie dodatków mieszkaniowych, jak również opracowywania wniosków o przyznanie dotacji celowej na dofinansowanie wypłat dodatków i sporządzania sprawozdań z wykorzystanej dotacji.

Realizacja zadań Pomocy Społecznej w Pruszczu Gdańskim

Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń w 2006 roku	Nakłady
Zasiłki stałe	106	304.003
Zasiłki stałe wyrównawcze	-	-
Zasiłki z tytułu klęsk żywiołowych	2	2.000
Zasiłki rodzinne	-	1.188.039
Zasiłki pielęgnacyjne	-	580.833
Zasiłki z tytułu macierzyństwa	-	208.950
Zasiłki dla kombatantów	-	-
Zasiłki okresowe	85	66.331
Dodatki rodzinne jednorazowe na 3 i kolejne dziecko	-	-
Zasiłki okresowe gwarantowane	-	-
Dożywianie dzieci w szkole	461	166.787
Ogółem	-	-

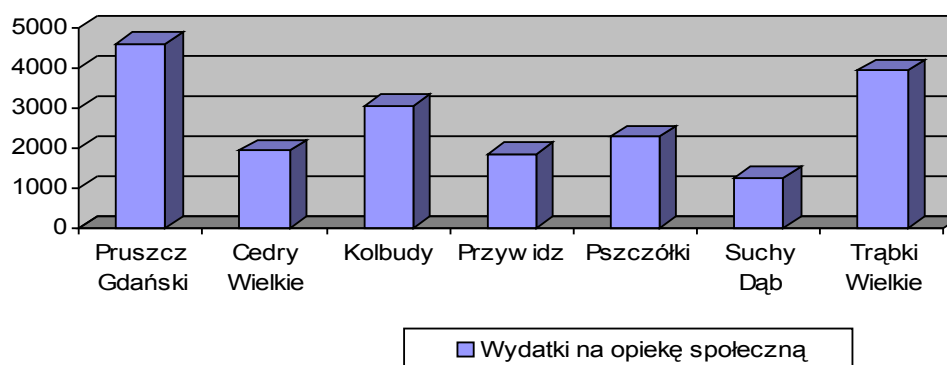
*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Realizacja zadań własnych gminy w roku 2006

Rodzaj świadczenia	Ilość świadczeń w 2006 roku	Nakłady
Schronienie	8	11.111
Pokrywanie wydatków na świadczenia lecznicze	-	-
Udzielanie zasiłków na zdarzenia losowe	4	15.200
Praca socjalna	-	-
Sprawianie pogrzebu	4	4.499
Dożywianie dzieci w szkole	461	166.787
Usługi opiekuńcze	7	15.909
Zasiłki celowe	253	129.634
Pomoc rzeczowa		
Wypoczynek dla dzieci		
Ogółem	-	-

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Wydatki na opiekę społeczną w % budżetu Gminy Pruszcz Gdański w porównaniu z sąsiednimi gminami powiatu w 2006 r. (w tys. zł)

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

Główne przyczyny przyznawania świadczeń to: bezrobocie, upośledzenie fizyczne i umysłowe, długotrwała choroba i ochrona macierzyństwa. W ostatnich latach wzrasta systematycznie liczba osób posiadających uprawnienia do pobierania zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami. W gminie notuje się wzrost liczby osób starszych i chorych w tym także osób wymagających pielęgnacji a pozbawionych rodziny. Wiąże się to bezpośrednio z koniecznością zapewnienia tym osobom usług opiekuńczych, a także zapewnienia im miejsca w domu pomocy społecznej.

Wydatki na pomoc społeczną w Gminie Pruszcz Gdański kształtują się na poziomie średnim (11,8%) w stosunku do budżetu gminy i znajdują się w grupie gmin o wysokim poziomie wydatków na ten cel.

5.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Za zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska odpowiada Starosta Powiatu Gdański, Komendant Powiatowy Policji oraz Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej. Odpowiedzialność ponoszą: Komendanci Policji – za porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli i Komendant Państwowej Straży Pożarnej oraz Terenowe

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

Ochotnicza Straż Pożarna jest stowarzyszeniem działającym na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 – Prawo o stowarzyszeniach oraz ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 o ochronie przeciwpożarowej.

Na terenie gminy działają trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Łęgowie, Wiślinie i Jagotowie.

Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej finansowana jest z budżetu gminy i ze środków własnych.

Celem działania OSP jest:

1. Prowadzenie działalności mającej na celu zapobieganie pożarom.
2. Branie udziału w akcjach ratowniczo – gaśniczych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń.
3. Informowanie ludności o istniejących zagrożeniach pożarowych i ekologicznych oraz sposobach ochrony przed nimi.
4. Rozwijanie wśród członków OSP kultury fizycznej i sportu oraz prowadzenie działalności kulturalno – oświatowej i rozrywkowej.
5. Uczestniczenie i reprezentowanie OSP w organach samorządowych i przedstawicielskich.

5.7 ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie gminy funkcjonuje około 20 organizacji pozarządowych, z których część ściśle współpracuje z władzami gminy. Gmina posiada opracowane formalno – prawne zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi.

6. OCHRONA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I ŚRODOWISKA

6.1 OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Stan środowiska

Gmina Pruszcz Gdański zaliczana jest do ekologicznie czystych regionów województwa pomorskiego. Jest to zarówno efektem zdecydowanie rolniczego charakteru gospodarki, jak i proekologicznej strategii rozwoju, przyjętej i realizowanej od lat przez lokalne władze samorządowe.

Pod względem infrastruktury technicznej gmina należy do czołówki w województwie

Na terenie gminy nastąpił w ostatnich latach rozwój infrastruktury technicznej. Wszystkie sołectwa gminy wyposażone są w wodociągi, a także telefonizacja objęła wszystkie wioski.

Największe istniejące zagrożenia środowiskowe;

- składowisko fosfogipsów - jako jedyne z województwa pomorskiego znajduje się na krajowej liście zakładów uciążliwych; w latach 1969-2000 zgromadzono tu 14.583.720 ton fosfogipsu, który jest materiałem odpadowym powstającym w procesie produkcji

nawozów fosforowych; fosfogips zaliczany jest do materiałów groźnych dla zdrowia; przystąpiono do rekultywacji hałdy w części wschodniej;

- Rafineria Gdańska (większość terenu zajmowanego przez zakład znajduje się w granicach miasta Gdańska, niewielki fragment w gminie Pruszcz Gdański) - strefa zagrożenia poważną awarią w przypadku detonacji zbiorników z gazem może objąć obszar w promieniu 5 km.

- oczyszczalnia ścieków Gdańsk - Wschód (w granicach miasta Gdańska przy granicy gminy Pruszcz Gdański) - 500 m strefa potencjalnego zagrożenia sanitarnego w związku z zanieczyszczeniami bakteriologicznymi powietrza.

- brak kanalizacji sanitarnej w Juszkwie, Borkowie, Cieplewie, Przejazdowie, Rusocinie, Arciszewie, Wojanowie, Będzieszynie, Żuławie i częściowo w Rokitnicy - zagrożenie dla czystości wód powierzchniowych podziemnych (konieczność przebudowy kanalizacji i odprowadzenia ścieków do wysoko sprawnej oczyszczalni oraz budowa systemu w miejscowościach dotychczas nie skanalizowanych). Gmina realizuje obecnie program współfinansowania miejscowych oczyszczalni ścieków budowanych przez osoby fizyczne.

- drogi uciążliwego hałasu i zanieczyszczeń motoryzacyjnych - zwłaszcza droga krajowa nr 1; droga krajowa nr 6; droga krajowa nr 7; droga wojewódzka nr 222.

Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy występują następujące formy ochrony przyrody i krajobrazu, w rozumieniu Ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r.

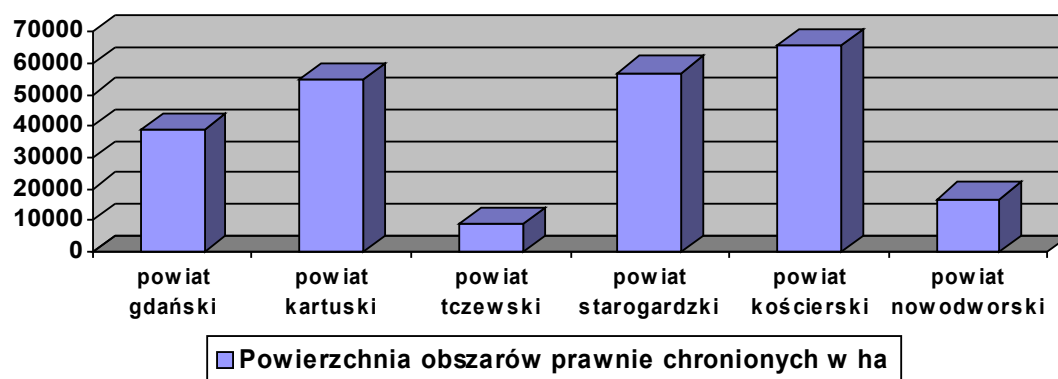
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Żuław Gdańskich”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny Raduni”
- 8 pomników przyrody ustanowionych przez wojewodę

Obszar Chronionego Krajobrazu „Żuław Gdańskich” i „Doliny Raduni” ustanowione zostały Rozporządzeniem nr 5/94 Wojewody Gdańskiego z dnia 8 listopada 1994 r. w sprawie wyznaczenia obszarów chronionego krajobrazu, określenia granic parków krajobrazowych i utworzenia wokół nich otulin oraz wprowadzenia obowiązujących w nich zakazów i ograniczeń oraz zmieniającym je Rozporządzeniem nr 11/98 Wojewody Gdańskiego z dnia 3 września 1998 r. Stanowią one łącznie ok. 37% powierzchni gminy.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Żuław Gdańskich” w granicach gminy Pruszcz Gdański obejmuje fragment równiny deltowej Wisły.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Doliny Raduni” obejmuje dno i zbocza doliny rzeki Raduni oraz przyległe kompleksy leśne i tereny rolne.

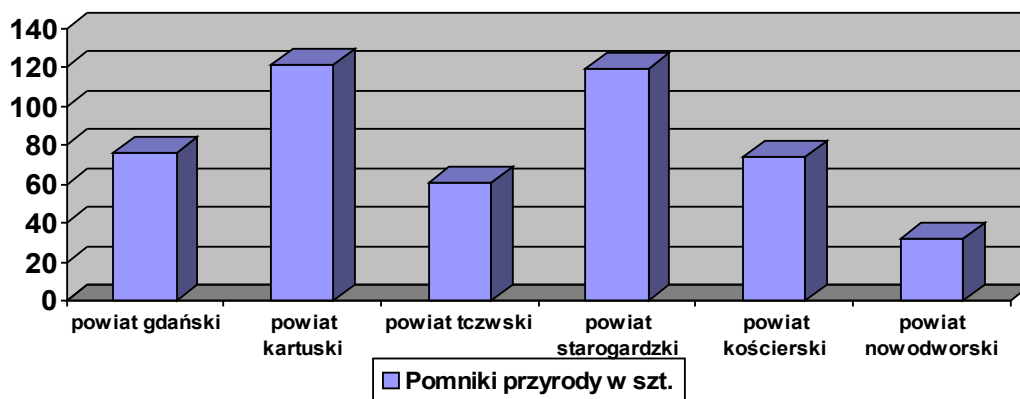
Powierzchnia sąsiednich powiatów o szczególnych walorach przyrodniczych prawem chroniona w 2006 r.

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

Na terenie powiatu gdańskiego występuje średni obszar (38854 ha) o szczególnych walorach przyrodniczych prawem chroniony.

Pomniki przyrody według powiatów w 2006 roku.

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

Na terenie gminy znajduje się 8 pomników przyrody wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody:

- dąb szypułkowy, na boisku szkolnym w Wojanowie (obwód 7,05 m),
- dąb szypułkowy w parku w Wojanowie (obwód 6,15 m)
- głaz w Straszynie (obwód 5,5 m),
- grupa drzew na cmentarzu w Straszynie (2 sosny pospolite, lipa drobnolistna i dąb szypułkowy),
- klon pospolity na cmentarzu w Łęgowie (obwód 2 m),
- jesion wyniosły, przy ul. Bocznej w Straszynie (obwód 2,9 m),
- głaz przy kościele w Straszynie (obwód 7 m),
- aleja kasztanowa w Straszynie (26 kasztanowców białych, 3 klony pospolite, 2 lipy drobnolistne oraz 2 dęby bezszypułkowe).

OCHRONA WÓD

Głównymi źródłami zanieczyszczeń wód powierzchniowych na obszarze gminy Pruszcz Gdański są:

- zrzuty ścieków z istniejących systemów kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków,
- obiekty osadnictwa wiejskiego oraz obiekty użyteczności publicznej nie podłączone do systemów kanalizacyjnych,
- duże obiekty gospodarki rolnej,
- składowiska odpadów przemysłowych i komunalnych (głównie nieurządzone),
- spływ zanieczyszczeń z dróg biegnących przez teren gminy, zwłaszcza przylegających do rzek i przecinających je

Na terenie gminy funkcjonuje jedna lokalna oczyszczalnia ścieków we wsi Bystra. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna oddana do użytku w 1996r. Maksymalna przepustowość oczyszczalni wynosi 110 m³/dobę. Oczyszczalnia jest niedociążona i ma średnia przepustowość 35 m³/dobę.

Strefy ochrony sanitarnej dla ujęć wody

W gminie Pruszcz Gdański funkcjonuje 7 ujęć wody w miejscowościach:

- Łęgowo
- Arciszewo (ze stacją uzdatniania)
- Jagatowo (ze stacją uzdatniania)
- Weselno (ze stacją uzdatniania)
- Roszkowo
- Przejazdowo (ze stacją uzdatniania)

Wszystkie występujące na obszarze gminy ujęcia posiadają wygrozione strefy ochrony bezpośredniej, zgodnie z ustaleniami decyzji o pozwoleniach wodno – prawnych.

6.2 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Pruszcz Gdański jest obecnie w 100% zwodociagowana. Ostatnia miejscowe (Żuławka) została podłączona do wodociągu w 2003 roku.

Zbiornicze zaopatrzenie w wodę mieszkańców gminy odbywa się w większości (ok. 70 %) z ujęć wody zlokalizowanych poza obszarem gminy. Dostawcą wody dla gminy jest SAUR – Neptun Gdańsk oraz zasoby wody pochodzące z ujęć własnych. Na terenie gminy eksploatowanych jest aktualnie 7 podstawowych ujęć głębinowych w: Roszkowie, Łęgowie, Arciszewie (ze stacją uzdatniania), Jagatowie (ze stacją uzdatniania), Weselnie (ze stacją uzdatniania) i Przejazdowie (ze stacją uzdatniania). Wszystkie występujące na obszarze gminy ujęcia posiadają wygrozione strefy ochrony bezpośredniej, zgodnie z ustaleniami decyzji o pozwoleniach wodno – prawnych. System wodociągowe obsługują wszystkie wsie na obszarze gminy z wyjątkiem osady Malentyn. Wsie Borkowo, Straszyn i Rotmanka podłączone są do gdańskiego systemu wodociągowego (SAUR Neptun Gdańsk).

Średnie zapotrzebowanie wody wynosi około 1.500 m³/d, a wskaźnik jej jednostkowego zużycia kształtuje się na poziomie 120 l/dobę.

Jakość wody dostarczanej z ujęć zewnętrznych nie budzi zastrzeżeń, poza bardzo nielicznymi wyjątkami (głównie na ujęciu w Koszwałach, gdzie przekroczona jest dopuszczalna wartość fluorków). Woda podawana do sieci z ujęć gminnych spełnia wymogi sanitarne, natomiast pod względem zanieczyszczeń chemicznych

obserwuje się przekroczenia dopuszczalnych wartości m. in. azotu amonowego w ujęciu w Roszkowie i Łęgowie, żelaza i manganu w ujęciu w Arciszewie, Jagatowie i Weselnie. Konieczna jest jednak modernizacja gminnych ujęć miejscowościach: Roszkowo, Przejazdowo i Arciszewo w celu zwiększenia ich wydajności oraz poprawy jakości wody.

Odprowadzenie ścieków

Całkowicie skanalizowanych jest 22 spośród 32 miejscowości gminy. Ponadto na terenie byłych zakładów rolnych (we wsiach: Będzieszyn, Świncz, Wojanowo, Żuława) istnieją lokalne kanalizacje z odpływami do rowów melioracyjnych poprzez min. osadniki Imhoffa. Ścieki z pozostałych wsi odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

Jako dobry można ocenić stan odprowadzania i oczyszczania ścieków w miejscowościach w całości skanalizowanych.

Gmina posiada „Program Ogólny Skanalizowania terenu gminy Pruszcz Gdański”, przyjęty przez Radę Gminy w 1997 roku (Uchwała Rady Gminy Nr XLII/57/97 z dnia 07.11.1997 roku). Zgodnie z harmonogramem teren całej gminy ma zostać skanalizowany do 2009 roku; jednak już dziś wiadomo, że wysokie koszty tego typu inwestycji może opóźnić inwestycje

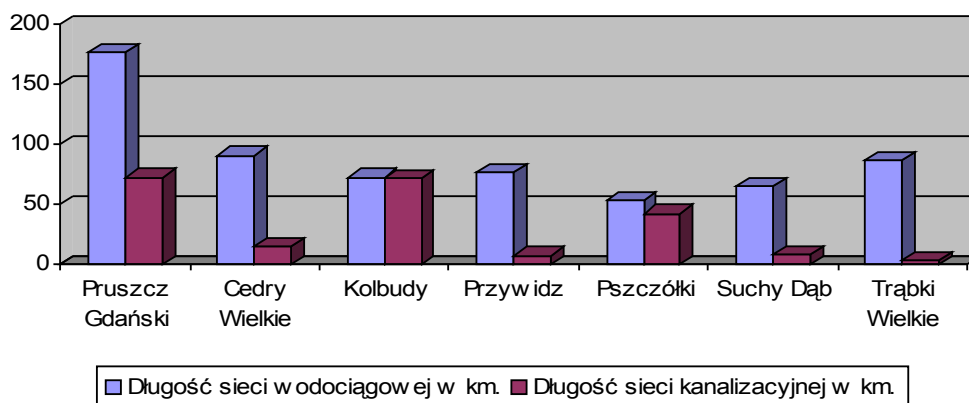
Ścieki z większości terenu gminy odprowadzane są do oczyszczalni Gdańsk -Wschód, gdyż gmina nie ma na swoim terenie oczyszczalni o dużej wydajności. Operatorem oczyszczalni Wschód jest firma SAUR Neptun Gdańsk (umowa komunalna między Miastem Gdańsk a gminą Pruszcz Gdański z dnia 01.01.1996 r.)

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna na 2006 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Gmina Pruszcz Gdański	Powiat Gdański
Sieć w km	wodociągowa rozdzielcza	176,6	685,0
	kanalizacyjna	72,7	299,8
Połączenia prowadzące do bud. mieszkalnych	wodociągowe	2329	12232
	kanalizacyjne	1177	6612
Zużycie wody z wodociągów w gosp. domowych	w dm ³	869,2	3116,4
	na 1 mieszkańca w m ³	52,7	37,2

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

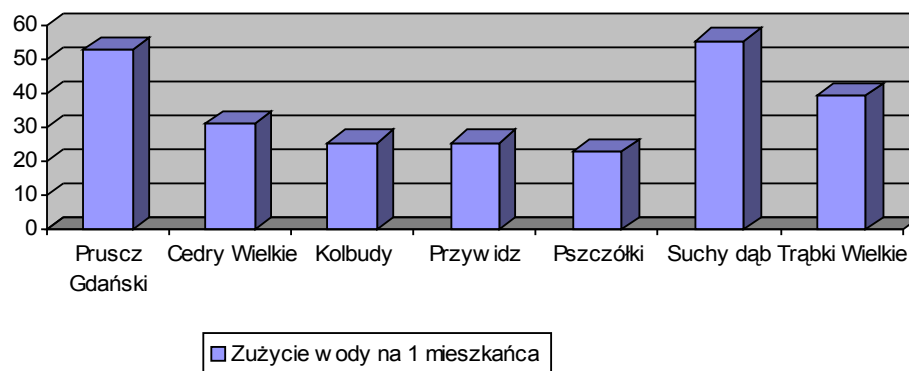
Porównanie długości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wybranych gmin Powiatu Gdańskiego w 2006 r.

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

Powyższe porównanie pokazuje, że długość sieci wodociągowej na terenie gminy jest bardzo dobra (obecnie 100% mieszkańców ma dostęp do sieci wodociągowej), natomiast w obszarze sieci kanalizacyjnej 70 % terenu gminy jest skanalizowana.

Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w sąsiednich gminach powiatu

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

W stosunku do gmin sąsiednich Gmina Pruszcz Gdański wykazuje jedno z większych zużyć wody na 1 mieszkańca.

6.3 GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI

Gospodarka odpadami jest jednym z najważniejszych problemów ekologicznych. Jest to spowodowane stale zwiększającą się masą powstających odpadów i niewystarczającym ich gospodarczym wykorzystaniem.

Według badań przeprowadzonych w 2004 roku średnia ilość odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych wyniosła 11,9 tys. m³/rok (tj. ok. 2000 Mg/rok). Opady z sektora usługowego szacuje się na 3,1 tys. m³/rok (tj. ok. 400 Mg/rok), zaś odpady z sektora gospodarczego wylicza się na 650 tys. m³/rok (tj. ok. 100 Mg/rok). Łączna ilość odpadów komunalnych na terenie gminy Pruszcz Gdański jest szacowana na 2.500 Mg/rok.

Unieszkodliwieniu podlega około 70% wyprodukowanych odpadów. Zorganizowanym wywozem odpadów objętych jest około 60% gospodarstw domowych. Na terenie gminy istnieje system selektywnej zbiórki odpadów w oparciu o zestawy

dwupojemnikowe. Jednak obejmuje on niewielki obszar gminy. W sumie opakowań z tworzyw sztucznych i szkła zbiera się około 3,5 Mg rocznie.

Na terenie gminy nie ma składowiska odpadów komunalnych. Odpady są wywożone do Zakładu Utylizacyjnego w Gdańsku – Szadółkach. Dzikie wysypiska pojawiają się w rejonie Straszyna, Wojanowa, Ciepłewa i Lędowa Kolonii. Odpady na tych wysypiskach nie zalegają na nich i są na bieżąco likwidowane.

Składowisko Gdańskich Zakładów Nawozów Fosforowych zlokalizowane jest na gruntach wsi Wiślinka, przy granicy gminy Pruszcz Gdański z miastem Gdańskiem. Wykorzystywany teren stanowi dawne wyrobisko gliny przy nieczynnej od wielu lat cegielni. W jego bezpośrednie otoczenie stanowią:

- w odległości około 50 m od północnej skarpy – rzeka Marta Wisła
- z pozostałych stron – grunty orne, gdzie najbliższe gospodarstwa rolne znajdują się w odległości ponad 300 metrów od granic hałdy fosfogipsu.

Składowisko jest obiektem legalnym i posiada odpowiednie decyzje zezwalające na składowanie odpadów. Jednocześnie Gdańskie Zakłady Nawozów Fosforowych zostało zobowiązane do regularnego prowadzenia pomiarów stopnia osiadania powierzchni składowiska, rejestrowanie opadów atmosferycznych, badania wód podziemnych w pięciu wiążkach piezometrów, badania składu wód oraz wielkości przepływów wód Martwej Wisły.

6.4 OCHRONA POWIETRZA

Na terenie gminy nie są prowadzone pomiary zanieczyszczenia powietrza (stężenie m.in. związków siarki i azotu).

Źródła emisji zanieczyszczeń do atmosfery na terenie gminy Pruszcz Gdański stanowią:

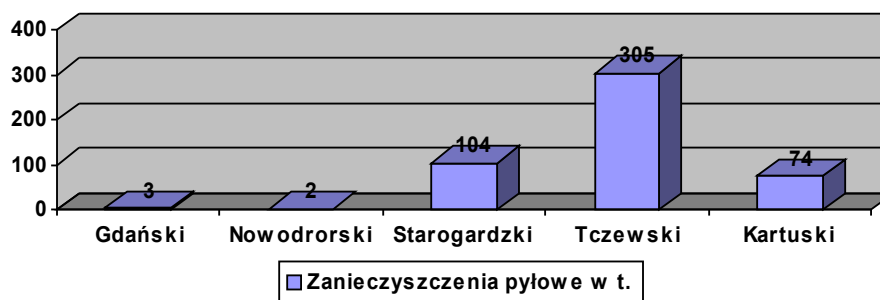
- emitory obiektów przemysłowych (zlokalizowane w Straszynie),
- lokalne kotłownie zespołów zabudowy mieszkaniowej (osiedlowe) i obiektów użyteczność publicznej,
- Indywidualne źródła ciepła zabudowy mieszkaniowej i obiektów usługowych (tzw. emisja niska)
- zanieczyszczenia komunikacyjne (emisja liniowa z ciągów komunikacji samochodowych przebiegającej przez teren gminy),
- emisja niezorganizowana pyłu z terenów pozbawionych roślinności i z terenów o utwardzonej nawierzchni, głównie komunikacyjnych oraz dawnych wyrobisk surowców mineralnych (w okolicach wsi Goszyn, Rekcin, Straszyn, Rotmanka i Żuławki)
- emisje niezorganizowane pochodzące z ferm hodowlanych, oczyszczalnie ścieków składowisk odpadów głównie w zakresie odorów oraz tlenków azotu,
- napływ zanieczyszczeń z obiektów przemysłowych i komunalnych Gdańska (w mniejszym stopniu Pruszcza Gdańskiego oraz z sąsiednich gmin wiejskich).

Do głównych źródeł zorganizowanej emisji zanieczyszczeń do atmosfery na obszarze gminy należą:

- „Antado” zakład produkcji mebli łazienkowych w Straszynie,
- „Komers Internationale” w Straszynie,
- „Galeona” w Straszynie,
- Rafineria Gdańska S.A.,
- „Bazar” w Przejazdowie.

Istotnym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego jest komunikacja samochodowa. Rozkład i natężenie zanieczyszczeń związany jest z przebiegiem tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pojazdów. Trasą o największym natężeniu ruchu jest droga krajowa nr 1 przebiegająca przez obszar gminy.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych wg. sąsiednich powiatów w tonach

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

Porównano emisję zanieczyszczeń gazowych sąsiednich powiatów. Emisja Powiatu Gdańskiego jest na poziomie niskim i wynosiła w 2005 r. 3 tony pyłów. Redukcja zanieczyszczeń wytworzonych wynosi 43,7%. Najwyższa emisja występuje w powiecie kwidzińskim i osiągnęła w roku 2005 poziom 593 ton.

Akty prawne Unii Europejskiej obejmują normy jakości powietrza zawarte w:

- Dyrektywie 80/779/EWG z dnia 15 lipca 1980 r. w sprawie dopuszczalnych i zalecanych wartości stężeń dwutlenku siarki i cząstek zawieszonych w powietrzu.
- Dyrektywie 82/884/EWG z dnia 3 grudnia 1982 r. w sprawie dopuszczalnej wartości stężenia ołowiu w powietrzu.
- Dyrektywie 85/203/EWG z dnia 7 czerwca 1985 r. w sprawie norm jakości powietrza w odniesieniu do dwutlenku azotu.

Dopuszczalną emisję zanieczyszczeń do powietrza przez zakłady przemysłowe zawarto w Dyrektywie 84/360/EWG w sprawie zanieczyszczenia powietrza przez zakłady przemysłowe.

6.5 OCHRONA PRZED HAŁASEM

Do podstawowych źródeł pogarszających warunki akustyczne na terenie gminy Pruszcz Gdański należą:

- ruch kołowy odbywający się na głównych obszarach przecinających obszar gminy, szczególnie uciążliwość ta przejawia się w rejonie przebiegu tras przez tereny osiedli zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zwartej zabudowy wiejskiej,
- lotnisko wojskowe w Pruszczu Gdańskim,
- linia kolejowa,
- obiekty przemysłowe i bazy transportowe.

Istotnym źródłem hałasu jest komunikacja samochodowa na drogach krajowych nr 1, nr 6 (obwodnica Trójmiasta) i nr 7 oraz na drogach wojewódzkich.

Uciążliwością akustyczną odznacza się również lotnisko wojskowe w Pruszczu Gdańskim wykorzystywane przez helikoptery. Liczne są skargi mieszkańców na hałas powodowany przez helikoptery, zwłaszcza w czasie lotów nocnych.

Znaczącym źródłem hałasu jest również magistralna linia kolejowa Gdańsk – Tczew (Warszawa), o dużym natężeniu ruchu pociągów zarówno osobowych jak i towarowych.

6.6 ZAGROŻENIA NADZWYCZAJNE

Na terenie gminy mogą występować następujące zagrożenie:

- Zagrożenia powodzią totalną Żuław, która może nastąpić w przypadku przerwania wałów Wisły w czasie wysokich wezbrań. Obszar Żuław posiada niezbędne zabezpieczenia, ale istnieje on przede wszystkim dla potrzeb wysokowydajnej produkcji rolnej i temu powinien służyć.
- Zagrożenia nadzwyczajne, które mogą powstać w wyniku sytuacji katastrofalnej w Rafinerii Gdańskiej lub w wyniku uszkodzenia zbiorników chloru na ujściu Straszyn.
- Zagrożenia komunikacyjne – powstałe w wyniku katastrof drogowych lub kolejowych.

Zagrożenia powodziowe

Rzeka Radunia jest hydrologicznie kontrolowana i regulowana (piętrzenia i jazy). Jej wylewy obejmują terasę zalewową, co jest zjawiskiem przyrodniczo normalnym. Na obszarze gminy dotyczy to odcinka od Zbiornika Straszyńskiego do granic administracyjnych miasta Pruszcz Gdański. Zagrożenie powodziowe ze stroni Raduni, z wyłączeniem terasy zalewowej, jest umiarkowane, poza dolnym „żuławskim” odcinkiem rzeki.

Na obszarze gminy wyznaczone zostały obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią od rzeki Raduni o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia 10% i 1% - odcinek od Juszkowa do granic administracyjnych miasta Pruszcz Gdański.

Teren Żuław w granicach gminy Pruszcz Gdański zagrożony jest w całości powodzią od Wisły, w przypadku przerwania jej lewego wału przeciwpowodziowego. W część żuławskiej gminy układ sieci hydrograficznej został przekształcony z naturalnego układu deltowego ujścia rzeki Wisły w układ sztuczny, który ma na celu utrzymanie stanu umożliwiającego pobyt człowieka i intensywną działalność gospodarczą. Głównym celem tego układu – systemu wodno – melioracyjnego, w skład którego wchodzi obwałowania rzek, kanałów oraz systemy odwadniające jest ochrona terenu przed zalaniem.

Północna część Żuław, w tym północna część gminy zagrożona jest powodzią odmorską. Zabezpieczenie przed wodami morskimi stanowią wrota przeciwsztormowe i przeciwpowodziowe oraz pompownie przeciwpowodziowe (sztormowe) i śluzy.

7. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

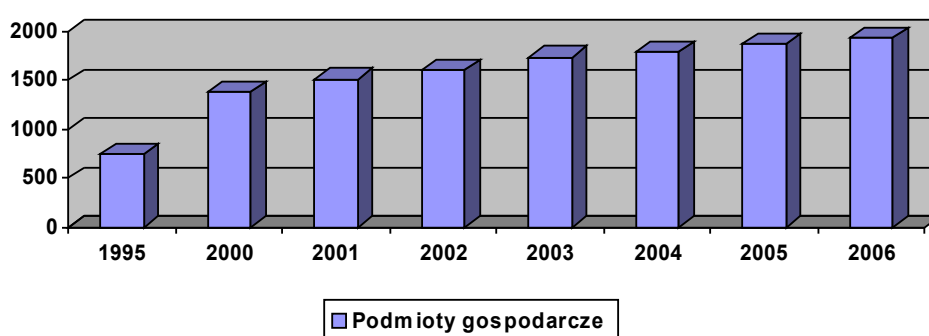
7.1 PODMIOTY GOSPODARCZE

Charakterystyczny przejaw transformacji ostatnich lat – szybki przyrost podmiotów i obiektów działalności gospodarczej nie ominął również Gminy Pruszcz Gdański. Na terenie gminy jest około 2000 firm i zakładów. . Największe z nich to: DGT sp. z o.o., Komers International, Makro Cash and Carry, PPHU Galeon, PHU Bazar, Tan Viet sp. z o.o.

Wykaz zmian ilościowych podmiotów gospodarczych w gminie

1995	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
750	1375	1504	1595	1735	1783	1864	1920

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006

Na terenie Gminy Pruszcz Gdański zinwentaryzowano w 2006 roku 1920 firm z czego aż 1435 firm to przedsiębiorstwa prowadzone przez osoby fizyczne. Od 1995 roku notuje się tutaj systematyczny wzrost liczby przedsiębiorstw.

Podmioty gospodarcze według wybranych działów

	Ilość podmiotów gospodarczych w 2000 r	Ilość podmiotów gospodarczych w 2003 r	Ilość podmiotów gospodarczych w 2006 r
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo		39	37
Przetwórstwo przemysłowe	227	321	355
Budownictwo	189	235	245
Handel i naprawy	315	481	528
Hotele i restauracje	24	40	44
Transport, gosp. magazynowa, łączność	147	192	198
Pośrednictwo finansowe	38	52	62
Obsługa nieruchomości	98	234	248
Adm. Publiczna i obrona nar.	-	-	-
Edukacja			2
Ochrona zdrowia i opieka społ.			18
Pozostała działalność			
Razem	1375	1735	1920

*Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

Urząd Gminy Pruszcz Gdański

Najwięcej przedsiębiorców zajmuje się handlem i naprawami – 27,5%. Ponadto znaczna ilość przedsiębiorców zajmuje się przetwórstwem przemysłowym. – 18,4%.

Nasycenie podmiotów gospodarczych na 10.000 mieszkańców

		Gmina	Powiat	Województwo
Zarejestrowane podmioty gospodarcze	Ilość na 10.000	1146,3	1006,8	770,6

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

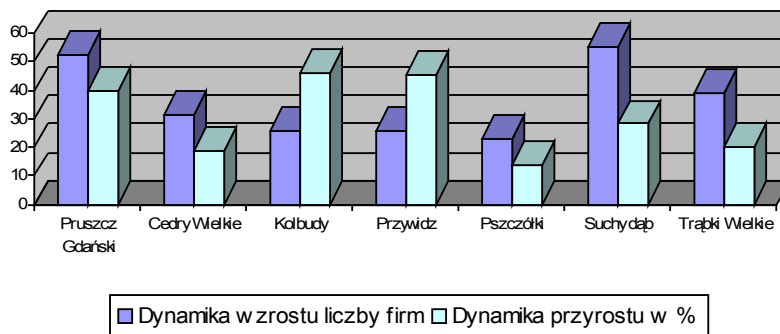
Porównując nasycenie podmiotów gospodarczych na 10.000 ludności stwierdzić należy, że wskaźnik ten jest wyższy niż w powiecie i znacznie wyższy niż w województwie pomorskim.

7.2 CHARAKTERYSTYCZNE CECHY FUNKCJI GOSPODARCZYCH

Główne czynniki wpływające na funkcje gospodarcze gminy:

- dobra dostępność terenu związana z istniejącymi i projektowanymi powiązaniami komunikacyjnymi o znaczeniu krajowym i regionalnym
- bardzo dobre położenie przy głównych trasach drogowo-transportowych
- gmina położona jest blisko potencjalnych rynków zbytu i inwestorów

Procentowa dynamika przyrostu podmiotów gosp. narodowej w latach 2000 - 2005

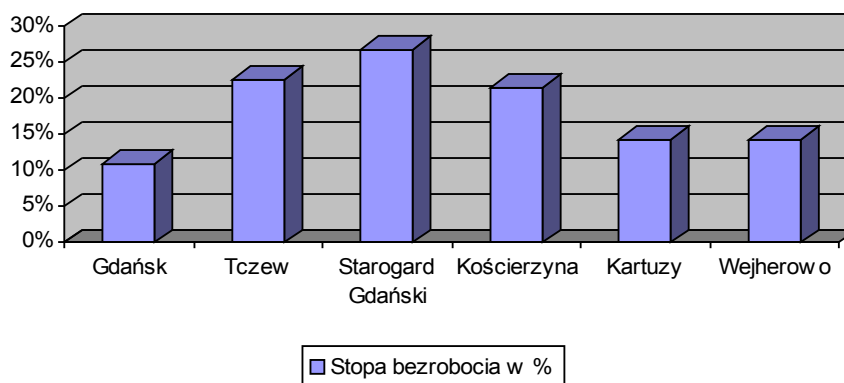
Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006r.

Z powyższego zestawienia wynika, że Gmina Pruszcz Gdański posiadała w ostatnich latach bardzo wysoki przyrost ilościowy rejestrowanych firm na swoim terenie.

7.3 BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Za zwalczanie bezrobocia odpowiedzialny jest Powiatowy Urząd Pracy w Pruszczu Gdańskim. Stopa bezrobocia wynosiła w Gminie Pruszcz Gdański 4,8%, przy średniej w powiecie 10,9%.

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach ościennych (na 31.01. 2007 r.)

Dane: opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Gdańsku

Na tle powiatów ościennych stopa bezrobocia w Powiecie Gdańskim jest na poziomie najwyższym.

Stopa bezrobocia w Województwie Pomorskim	– 15,7% (stan na 31.01.2007)
Stopa bezrobocia w Powiecie Gdańskim	- 10,9% (stan na 31.01.2007)
Stopa bezrobocia w Gminie Pruszcz Gdański	– 4,8% (stan na 31.12.2006)

Występujące bezrobocie w Gminie Pruszcz Gdański utrzymuje się na niższym poziomie jak w powiecie i znacznie niższym niż w województwie.

8. ROLNICTWO

8.1 WARUNKI AGROPRZYRODNICZE

Warunki klimatyczne pojeziernej (wschodniej) części gminy są typowe dla Krainy Pojezierza Pomorskiego, jego części przejściowej, gdzie zaznacza się wpływ morza i Zatoki Gdańskiej, co wiąże się ze zmniejszeniem liczby dni z przymrozkami, mniejszymi amplitudami temperatur i liczbą dni gorących i mroźnych w stosunku do centralnej części pojezierza. Przeważają wiatry z kierunku południowo – zachodniego i zachodniego.

Natomiast warunki klimatyczne w obrębie Żuław Wiślanych kształtowane są zarówno przez cyrkulację atmosferyczną, jak i oddziaływanie wymiany energetycznej na styku ląd – powietrze. Równinne ukształtowanie terenu umożliwia swobodne przenikanie wpływów morskich, głównie jesienią i zimą. Z kolei wiosną i latem decydujący o warunkach klimatycznych jest wpływ mas powietrza kontynentalnego. Specyfika klimatu Żuław Wiślanych przejawia się w jednej z najwyższych w województwie rocznej amplitudzie temperatury, w najważniejszych absolutnych maksimach temperatur powietrza oraz w największej liczbie dni gorących i liczbie dni bez zachmurzenia. Wzrasta wilgotność powietrza i prędkość wiatru, maleje ilość opadów (położenie w cieniu opadowym pojezierzy).

Warunki glebowe

W gminie zdecydowaną przewagę mają gleby klas bardzo dobrych (I-III) –

stanowią prawie 60 % użytków rolnych, a gleby klas V i VI zaledwie 7,5 %. Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi – 82,6 pkt.

W 2005 roku Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gdańsku przeprowadziła badania w 30 gospodarstwach w miejscowościach: Cieplewo, Jagotowo, Krępiec, Łęgowo, Mokry Dwór, Przejazdowo, Rokitnica i Żuławka. Przebadano powierzchnię 683,03 ha. Wynika z nich, że 41 % to gleby lekko kwaśne (pH 5,6 – 6,5) oraz 30 % obojętne (pH 6,6 – 7,2). Na 6 % areалу odczyn jest bardzo kwaśny (pH poniżej 4,5). Zawartość gleb bardzo kwaśnych sygnalizuje niebezpieczeństwo degradacji gleb. Wiąże się to ze spadkiem przyswajalności przez rośliny składników pokarmowych, przewyższeniu toksyczności składników szkodliwych, pogorszeniu się struktury gleby i właściwości fizyko – chemiczne, a także ze zmianami składu i aktywności mikroorganizmów glebowych niezbędnych przy wielu procesach biologicznej aktywności gleby. Z badania wynika, że na 10 % przebadanej powierzchni zabieg wapnowania jest konieczny, na 7 % potrzebny. Jednocześnie na 46 % gleb wapnowanie jest zbędne.

W 5 % przebadanego areálu stwierdzono brak magnezu, na większości gleb 60 % występuje wysoka i bardzo wysoka zawartość magnezu. Jony magnezu regulują stan fizyko – chemiczny plazmy komórkowej. Magnez pełni też ważną rolę przy aktywizacji wielu enzymów oraz bierze udział zarówno w pobieraniu jak i transporcie fosforu w roślinach. Niedobór magnezu powoduje gorszy rozwój roślin i znaczne zmniejszenie plonu.

Kolejnym ważnym pierwiastkiem jest fosfor, który odgrywa jedną z najważniejszych ról w metabolizmie roślin, wchodzi w podstawowe budulcowe związki komórki roślinnej. Niedobór tego pierwiastka przedłuża okres wegetacji i opóźnia dojrzewanie, zaś jego nadmiar może spowodować zanieczyszczanie wód gruntowych. Badania gleby gminy wskazują bardzo wysoką zawartość fosforu (53%) i wysoką (9%).

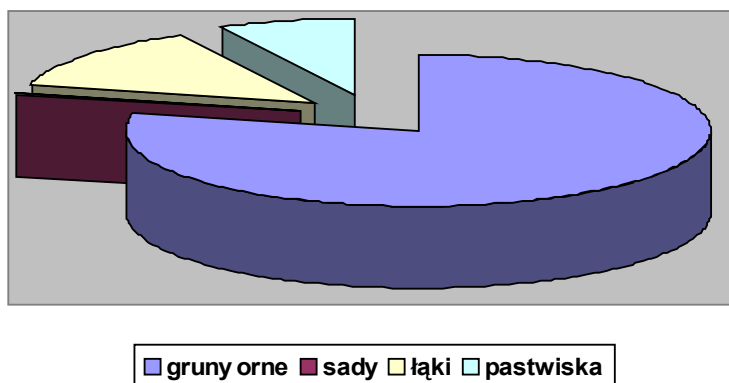
Zawartość gleby w potas na przebadanym obszarze jest zróżnicowany. Występują gleby zarówno o bardzo niskiej i niskiej zasobności (25%), a także o bardzo wysokiej zasobności (32%). Potas jest regulatorem wielu procesów, dlatego uważa się że wpływa na właściwą gospodarkę wodną i węglowodanową, na fotosyntezę i oddychanie, gospodarkę azotem, żelazem, magnezem oraz aktywuje układy enzymatyczne.

W przebadanej glebie nigdzie nie stwierdzono niskiej zawartości mikroelementów. Zasobność w bor, żelazo i cynk przeważa wysoka, a miedź i mangan średnia.

Struktura użytków rolnych na 2006 r. wg przeznaczenia w Gminie Pruszcz Gdański:

Wyszczególnienie	Powierzchnia	
	ha	%
Użytki rolne	11.159	100
w tym: grunty orne	8.763	78,5
Łąki	1.536	13,7
Pastwiska	832	7,5
Sady	27	0,3

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Nie najlepiej przedstawia się struktura agrarna i jest podobna jak w innych gminach Powiatu Gdańskiego. Gospodarstwa są raczej małe, prawie 83% to gospodarstwa do 10 ha. Dużych – liczących ponad 10 ha - jest 157.

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw
Ogółem	918
w tym: do 1 ha	235
1- 5	372
5 – 10	152
10 - 15	77
Powyżej 15,0	80

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

9. TURYSTYKA I REKREACJA

9.1 OPIS TURYSTYCZNY GMINY

W gminie występują korzystne warunki do rozwoju turystyki. Sprzyjają temu: dobre połączenia komunikacyjne, rozległa sieć dróg wodnych, występowanie ciekawych obiektów kulturowych w gminie, bliskość zespołów kulturowych najwyższej rangi (Gdańsk, Żuławy), występująca na Żuławach odmienność krajobrazu, ciekawe parki dworskie. Na terenie gminy Pruszcz Gdański znajduje się 8 pomników przyrody wpisanych do rejestru Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody. Atrakcją turystyczną gminy są także istniejące i projektowane szlaki turystyczne: Motławski (spływ kajakowy, ścieżka rowerowa, szlak pieszy), Raduński (spływ kajakowy, ścieżka rowerowa, szlak pieszy), Mennonitów (szlak rowerowy i pieszy), z Wyspy Sobieszewskiej na teren gminy (szlak rowerowy i pieszy). Podkreślić także należy zamierzenia Miasta Gdańska zmierzające m. in. do wybudowania kilku tras pieszo – rowerowych łączących Gdańsk z gminą Pruszcz Gdański. W końcowej fazie koncepcyjnej są także plany inwestycyjne gminy w obszarze wybudowania kilku przystani wodnych na Motławie oraz śródlądowego portu rzeczno na Martwej Wiśle. Działania te w ewidentny sposób znacznie uaktywnią turystykę wodną także na obszarze gminy.

Turystów przyciągnąć może również rejon Chronionego Krajobrazu „Dolina Raduni”. Znajdują się tu zabytki architektury i małe elektrownie wodne, a rzeka

Radunia stanowi piękny szlak wodny. Walory te nadają takim miejscowościom jak: Juszkowo, Straszyn duży turystyczny potencjał rozwojowy

W gminie warto zobaczyć objęte prawną ochroną obiekty i zespoły zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego):

- Bogatka - dom mieszkalny nr 22 z 1819 roku,
- Dziewięć Włók - dom mieszkalny z 1829 roku,
- Goszyn - zespół folwarczny XIX/XX wiek,
- Łęgowo - kościół parafialny,
- Rusocin - zespół dworsko – parkowy z końca XIX wieku,
- Wiślinka - dom mieszkalny nr 7 z 1799 roku,
- Wiślina - dom mieszkalny nr 33 z 1830 roku,
- Wiślina - brama cmentarna – dzwonnica z 1792 roku,
- Żuława - kościół filialny z połowy 1860 roku.

Obiekty te podlegają ścisłej ochronie łącznie z najbliższym otoczeniem.

9.2 SZLAKI TURYSTYCZNE

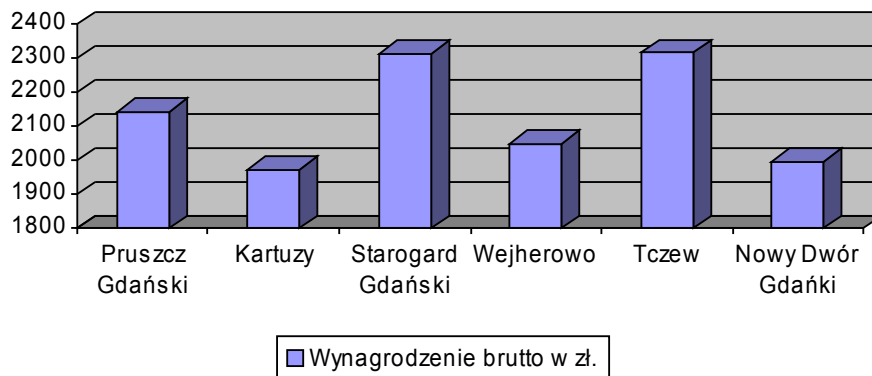
Na terenie gminy występują oznakowane szlaki turystyczne.

- Szlak elektrowni wodnych na Raduni - sześć elektrowni tworzy unikatowy kompleks „kaskady rzeki Raduni”. Poza walorami przyrodniczymi doliny Raduni, elektrownie uznać należy za atrakcję turystyczną-zabytki przedwojennej architektury przemysłowej. Urządzenia te wciąż są używane do wytwarzania energii elektrycznej.
- Szlak „Śladami Mennonitów po Żuławach Gdańskich” (Gdańsk – Wiślina – Krępiec – Wróblewo – Wocławy – Trutnowy – Kieźmark) Długość trasy: 34 km. Menonici, emigranci wyznaniowi z Niderlandów oraz północnych prowincji niemieckich, stworzyli kulturę o niezwykle surowych obyczajach i zasadach. Dzięki tym zasadom i umiejętności walki z wodą przyczynili się w dużym stopniu do zagospodarowania Żuław i tym samym kolejnym pokoleniom zapewniali coraz większe bogactwo, przemieniając bagienne tereny delty Wisły w krainę „mlekiem i miodem płynącą”.
- Atrakcją turystyczną gminy są także istniejące i projektowane szlaki turystyczne: Motławski (spływ kajakowy, ścieżka rowerowa, szlak pieszy),
- Kółko Straszyńskie (spływ kajakowy Radunią, ścieżka rowerowa, szlak pieszy),
- Pętla Radunicy ściągająca turystów z Wyspy Sobieszewskiej na teren gminy (szlak rowerowy i pieszy).
- Podkreślić także należy zamierzenia Miasta Gdańska zmierzające m. in. do wybudowania kilku tras pieszo – rowerowych łączących Gdańsk z gminą Pruszcz Gdański.

10. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU

10.1 DOCHODY OSÓB FIZYCZNYCH

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w wybranych powiatach:

Dane: rocznik statystyczny Województwa Pomorskiego 2006 r.

Wielkość dochodów osób fizycznych jest jednym z grupy wskaźników charakteryzujących poziom zamożności społeczeństwa. W Powiecie Gdańskim występuje średni poziom wynagrodzeń brutto spośród powiatów sąsiednich.

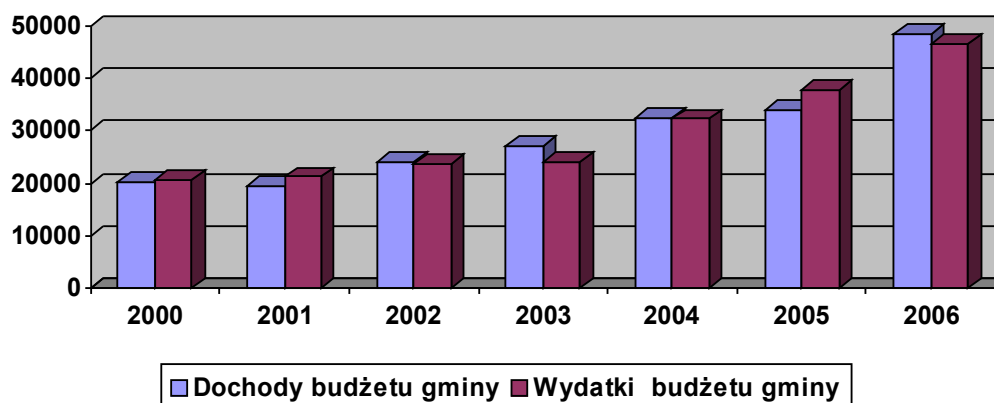
Poziom życia mieszkańców gminy nie odbiega od średniej wojewódzkiej dla gmin wiejskich.

10.2 DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY

**Dochody i wydatki budżetu Gminy Pruszcz Gdański
w latach 2000 – 2006 w tys. zł.**

	Dochody w tys. zł	Wydatki w tys. zł	Dochody na 1 mieszkańca w zł	Wydatki na 1 mieszkańca w zł
2000	20.200	20.602	1.389	1.417
2001	19.500	21.230	1.311	1.429
2002	23.957	23.538	1.573	1.548
2003	26.953	24.151	1.742	1.561
2004	32.339	32.261	1.989	1.984
2005	33.889	37.684	2.056	2.287
2006	48.524	46.418	2.863	2.739

Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Z zestawienia danych wynika, że w całym badanym okresie budżet gminy w zakresie dochodów systematycznie rośnie. Budżet już od wielu lat jest praktycznie zrównoważony. Budżet gminy za rok 2006 zamknął się nadwyżką w wysokości 2.105.865 zł przy planowanym deficycie 2.609.770 zł. Miało na to wpływ zarówno niewykonanie planu wydatków na kwotę 3.241.618 zł, jak również uzyskanie ponadplanowych dochodów w wysokości 1.474.016 zł.

Dochody własne gminy w latach 2000 - 2006 r. (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	2000	2002	2003	2005	2006
Dochody własne	12.500	14.783	17.768	18.399	18.305
Dotacje celowe z budżetu państwa	1.900	1.982	1.493	4.131	5.277
Subwencje ogólne	5.400	6.971	7.687	7.940	8.161

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

W polityce budżetowej gminy po stronie dochodów zauważyć można tendencję do wyraźnego wzrostu dochodów własnych gminy po 2000 roku, zwiększenie się dotacji celowych z budżetu państwa i systematyczny wzrost subwencji ogólnych dla gminy.

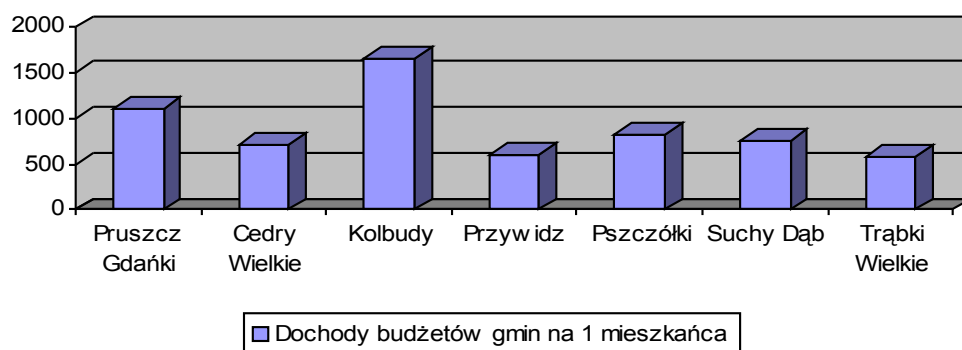
Główne wydatki budżetu gminy w latach 2000 – 2006 (w tys. zł.)

Wyszczególnienie	2000	2003	2005	2006
Oświata i wychowanie	15.000	13.155	15.312	17.257
Ochrona zdrowia	2.000	259	632	1.159
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	1.100	1.073	700	651
Opieka społeczna	2.400	1.872	4.450	5.458

*Podstawa: Urząd Gminy w Pruszczu Gdańskim

Wśród wydatków gminy zaznacza się tendencja do systematycznego wzrostu od 2000 r. wydatków na oświatę i wychowanie oraz opiekę społeczną. Spadek wykazały wydatki na gospodarkę komunalną oraz ochronę zdrowia.

Dochody własne w zł podobnych gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2006 r.

*Podstawa: rocznik statystyczny Woj. Pomorskiego 2006 r.

Gmina Pruszcz Gdański w 2005 roku miała dochód własny na jednego mieszkańca w wysokości 1116 zł.

Z powyższego zestawienia wynika, że Gmina Pruszcz Gdański posiada jedno z wyższych dochodów własnych przeliczonych na 1 mieszkańca, co dowodzi wysokiej aktywności lokalnej gospodarki i rolnictwa.

Zadłużenie gminy

Kwota zadłużenia gminy na dzień 31 grudnia 2006 r. wynosiła 5.902.566,66 zł i obejmowała zobowiązania z tytułu:

- pożyczki z Banku Gospodarstwa Krajowego na prefinansowanie wydatków inwestycyjnych (modernizacja dróg),
- pożyczek długoterminowych z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku z czego realizowano m.in. II etap budowy kanalizacji sanitarnej Przejazdowo, Cieplewo, Juszkowo,
- kredytu długoterminowego w Banku Inicjatyw Społeczno – Ekonomicznych S.A. z którego realizowano budowę gimnazjum w Rotmance,
- wyemitowanych obligacji komunalnych.

Wielkość zadłużenia gminy na dzień 31.12.2006 r. stosunku do zrealizowanych dochodów wynosi 11,6% i stanowi bezpieczny poziom (dopuszczalny wskaźnik to 60%).

11. WIZJA ROZWOJU GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI W 2020 ROKU

Obraz Gminy Pruszcz Gdański w 2020 roku kształtowany będzie w oparciu o wykorzystanie potencjału związanego z położeniem geograficznym, atrakcyjnością turystyczną i osadniczą oraz ruchem tranzytowym przebiegającym przez gminę.

Wielkie wyzwanie stojące przed gospodarzami gminy to ukształtowanie wizerunku gminy przyjaznej mieszkańcom i przejeźdnym, atrakcyjnej dla zamieszkiwania i spędzania czasu wolnego i turystyki.

WIZJA GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI W 2020 r.

- 1) Liczba ludności wzrośnie do ok. 30 - 35 tys. mieszkańców, głównie poprzez migrację z Trójmiasta i Pruszcza Gdańskiego. Nastąpi wzrost wykształcenia z przewagą średniego i wyższego. Zanotowany zostanie wzrost aktywności społecznej i odpowiedzialności mieszkańców za wspólne problemy gminy.
- 2) Stan środowiska przyrodniczego znacznie się polepszy. Nastąpi także znaczna poprawa świadomości potrzeb w zakresie ochrony środowiska. W gminie pojawi się prawidłowa gospodarka odpadami. Zwiększony zostanie areał lasów. Powszechna edukacja ekologiczna obejmie także osoby dorosłe. Mimo rozwoju sieci komunikacyjnej nie wzrośnie zagrożenie bezpieczeństwa i zanieczyszczenia środowiska.
- 3) Liczba gospodarstw rolnych ulegnie zmniejszeniu o około 40% przy jednoczesnym wzroście areału i produktywności.. Grunty słabsze zostaną zalesione, przeznaczone na cele inwestycyjne, turystyki i rekreacji. Wiele osób znajdzie zatrudnienie poza rolnictwem np. w turystyce, agroturystyce, usługach lub sektorze małych przedsiębiorstw.
- 4) Nastąpi poprawa poziomu oświaty z jednoczesną rozbudową bazy oświatowej. Rozszerzenie zakresu usług medycznych nastąpi w oparciu o zwiększoną liczbę specjalistów. W gminie pojawi się bogata oferta usług kulturalnych, nastąpi rozwój funkcji sportowych i rekreacyjnych.. Zaspokojone zostaną problemy mieszkaniowe mieszkańców gminy. Gmina zaoferuje wiele ofert spędzania czasu wolnego dla młodzieży.
- 5) Gmina Pruszcz Gdański będzie w bardzo dobrej kondycji finansowej dzięki znacznemu zwiększeniu ilości podmiotów gospodarczych oraz umiejętnej, maksymalnej akwizycji środków z Unii Europejskiej. Główna podaż miejsc pracy pokaże się w sferze usługowo – przemysłowej oraz turystyce i rekreacji.
- 6) Dochody mieszkańców oscylować będą wokół średnich w Unii Europejskiej. Mieszkańcy znajdować będą pracę w sektorze usług, małych i średnich przedsiębiorstwach oraz w turystyce. Część mieszkańców znajdzie pracę w okolicznych miejscowościach. Wyróżnikiem gminy będzie znaczna ilość przedsiębiorstw i ich dobra kondycja finansowa. Bezrobocie będzie minimalne.
- 7) Problemy infrastrukturalne zostaną w pełni rozwiązane szczególnie w obszarze

skanalizowania gminy, w obszarze gospodarki śmieciowej, gazu przewodowego i melioracji części nizinnej gminy. Dobrze rozwinięta sieć dróg o dobrych, utwardzonych nawierzchniach rozwiąże problemy komunikacyjne. Znaczej rozbudowie podlegać będzie infrastruktura turystyczna i rekreacyjna - brzeg Martwej Wisły wykorzystany zostanie w celach gospodarczych, turystycznych i rekreacyjnych.

- 8) Gmina Pruszcz Gdański rozwijać się będzie jako nowoczesna gmina rolniczo – przemysłowa i usługowa z poważnym zasobem funkcji mieszkaniowych. Gmina będzie rozwijać się w oparciu o zasady rozwoju zrównoważonego z dużą dbałością o zasoby przyrodnicze. Duży wpływ na rozwój gminy wywrze osadnictwo. Gmina wykaże także znaczną dbałość o lokalne tradycje i zwyczaje oraz zabytki kultury materialnej.

12. GŁÓWNE PROBLEMY GMINY I ANALIZA SWOT

12.1 GŁÓWNE OBSZARY I PROBLEMY ROZWOJOWE

Wszystkie procesy mające wpływ na obecne i przyszłe możliwości rozwoju Gminy Pruszcz Gdański można podzielić na dwie grupy:

- pierwszą grupę stanowią uwarunkowania wewnętrzne dalszego rozwoju gminy, czyli jej mocne i słabe strony,
- drugą grupę stanowią uwarunkowania zewnętrzne (tkwiące poza gminą), czyli szanse i zagrożenia dalszego jej rozwoju.

Przy przeprowadzaniu analizy uwarunkowań rozwoju Gminy Pruszcz Gdański posłużono się metodą analizy SWOT, która służy do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza wnętrza ma na celu określenie i ocenę materialnych i niematerialnych czynników sprzyjających rozwojowi lub utrudniających jego funkcjonowanie obecnie i w przyszłości.

Znaczenie skrótu „SWOT” z języka angielskiego interpretować należy jako: strengths – mocne (silne) strony; weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse (możliwości), threats – zagrożenia.

Poniżej przedstawiamy **syntezę analizy SWOT**, która opiera się na analizie danych statystycznych oraz wynikach seminarium diagnostyczno – projektowego przeprowadzonego z udziałem mieszkańców gminy.

Najważniejszym **atutem** Gminy Pruszcz Gdański jest niezły stan infrastruktury technicznej oraz wysoki poziom rozwoju gospodarczego. Gmina posiada wiele atrakcyjnych terenów inwestycyjnych. Przez gminę przebiegają drogi tranzytowe znakomicie ułatwiające komunikację gospodarczą i osobową a także posiada dostęp do sieci wód śródlądowych i morskich. Silną stroną gminy jest także wysoki poziom dochodów gminy w przeliczeniu na mieszkańca oraz wysoki poziom funkcjonowania władz samorządowych. Dodatkowo gmina posiada znaczące walory turystyczno – rekreacyjne i osadnicze.

Główną **słabością** Gminy Pruszcz Gdański jest problem związanym ze znaczną migracją na teren gminy, brak integracji i niska aktywność mieszkańców gminy. Gmina nie posiada wystarczającej oferty spędzania przez mieszkańców wolnego czasu na terenie gminy. Szwankuje komunikacja na linii urząd – mieszkańcy. Ponadto występują jeszcze braki infrastruktury technicznej w obszarze skanalizowania gminy oraz stanu i sieci dróg gminnych. Występuje pewien brak infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz brak oferty agroturystycznej. Gmina charakteryzuje się niską lesistością. W gminie występują braki w infrastrukturze kulturalnej. Środowisko przyrodnicze wymaga znacznie większych nakładów finansowych i organizacyjnych.

Najbardziej istotną **szansą rozwojową** Gminy Pruszcz Gdański jest korzystne położenie geograficzne (nad rzekami, niedaleko Trójmiasta) i komunikacyjne

(wzdłuż dróg krajowych 1 i 7). Całe otoczenie gminy charakteryzuje się znaczną atrakcyjnością inwestycyjną, osadniczą i turystyczną a także dobrym stanem środowiska.

Swoją szansę gmina znajduje także w: związku Polski z Unią Europejską (akwizycja środków UE) i rozwoju współpracy międzynarodowej i międzygminnej oraz w możliwościach transportowych i logistycznych (budowa autostrady A1) oraz w turystycznej atrakcyjności otoczenia. Szansa dla rozwoju gminy są również trendy migracyjne ludności miejskiej na obszary wiejskie.

Głównym **zagrożeniem** zewnętrznym dla społeczności Gminy Pruszcz Gdański wydają się być gwałtownie wzrastający ruch tranzytowy z i do obszaru Trójmiasta i portów morskich, występują liczne zagrożenia związane z: dużymi przedsiębiorstwami na obrzeżach gminy (rafineria, hałda fosfogipsów), zbyt gwałtowną industrializacją gminy oraz zagrożenie powodziowe. Gmina posiada jedynie sporadyczną wymianę międzynarodową - nie korzysta z doświadczeń innych gmin. Istnieje niebezpieczeństwo podjęcia administracyjnej próby odebrania samodzielności gminie poprzez połączenie z Miastem Pruszcz Gdański lub włączeniem w obszar metropolii trójmiejskiej.

12.2 SYNTEZA WYNIKÓW ANALIZY SWOT

WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI

ATUTY GMINY

- Korzystne położenie gminy (graniczy z Gdańskiem i Martwą Wisłą)
- Dobry układ komunikacyjny tranzytowy przebiegający przez teren gminy
- Wysoki poziom rozwoju gospodarki
- Występują atrakcyjne tereny pod inwestycje
- Znaczna aktywność inwestycyjna mieszkańców i inwestorów
- Dobry klimat dla rozwoju przedsiębiorczości
- Wysoki poziom innowacyjności w firmach
- Niska stopa bezrobocia
- Wysoka jakość działalności samorządu terytorialnego
- Niezły stan techniczny infrastruktury społecznej
- Dobry stan infrastruktury technicznej gminy
- Aktualne plany zagospodarowania przestrzennego gminy obejmujące prawie całą gminę
- Znaczne nakłady na oświatę
- Wysoki poziom usług nakierowany na mieszkańców
- Dobra praca instytucji pomocy społecznej
- Wysoki poziom rolnictwa
- Dobry stan ochrony środowiska
- Wysokie walory przyrodnicze gminy
- Gmina posiada liczne atrakcje turystyczne
- Liczne i dobrej jakości zasoby mieszkaniowe

SŁABOŚCI GMINY

- Brak integracji i niska aktywność mieszkańców gminy
- Roszczeniowa postawa mieszkańców gminy
- Słabe zaangażowanie radnych w życie gminy
- Odływ młodych ludzi z terenu gminy
- Niski stan bezpieczeństwa mieszkańców gminy
- Niewystarczające środki ograniczające intensywność ruchu kołowego
- Słaba komunikacja wewnątrz gminy
- Jakość dróg gminnych wymaga poprawy
- Niewystarczające oświetlenie wsi
- Brak chodników na terenach wiejskich
- Występuje problem dewastacji wiat dla komunikacji zbiorowej
- Brak kanalizacji w kilku wsiach
- Występują problemy z jakością wody pitnej
- Niewystarczające środki budżetowe na ochronę środowiska
- Występują dzikie wysypiska na terenie gminy
- Wysoki stopień zanieczyszczenia powietrza
- Brak straży gminnej
- Braki w uzbrojeniu technicznym terenów inwestycyjnych
- Zbyt małe nakłady budżetu na turystykę
- Brak środków na renowację zabytków
- Brak projektu rozwoju niektórych wsi
- Rozdrobnione rolnictwo
- Występuje problem środowisk byłych PGR-ów
- Zbyt mało informacji o pracy urzędu gminy
- Mała ilość sal gimnastycznych i placów zabaw
- Brak ośrodków kultury z prawdziwego zdarzenia
- Duża liczba wypadów samochodowych na terenie gminy
- Zbyt ciasny budynek urzędu gminy
- Brak mieszkań socjalnych
- Występuje brak miejsc w przedszkolach

ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI

SZANSE ROZWOJU GMINY

- Członkostwo Polski w Unii Europejskiej i możliwość korzystania z funduszy unijnych
- Atrakcyjne tereny turystyczne w sąsiedztwie gminy
- Budowa autostrady A1
- Bliskość aglomeracji trójmiejskiej
- Organizacja Euro 2012 w Gdańsku
- Procesy demograficzne – znaczna migracja na teren gmin
- Dobry układ komunikacyjny z Trójmiastem
- Dobra koniunktura gospodarcza w regionie
- Rozwój Portu w Gdańsku
- Budowa oddziału Uniwersytetu WM na terenie gminy
- Bliskość centrów edukacyjnych, naukowych i kulturowych w Trójmieście
- Współpraca samorządu z sąsiednimi gminami oraz organizacjami pozarządowymi
- Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych dla rozwoju gminy

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- Zwiększony tranzytowy ruch drogowego wynikający z rozbudowy portu w Gdańsku
- Niestabilna władza państwowa
- Zmiana przepisów prawa na niekorzystne dla samorządu terytorialnego
- Zagrożenia katastrofami (powódź)
- Niekorzystne oddziaływanie ościennych zakładów produkcyjnych na stan środowiska w gminie (rafineria, PERN)
- Zbyt gwałtowne przekształcenie pól uprawnych w tereny pod zabudowę
- Niekontrolowana industrializacja gminy
- Odływ młodych ludzi z terenu gminy
- Ograniczony dostęp do środków z UE
- Globalne ocieplenie (nagłe zmiany warunków klimatycznych)
- Utrudnienia w pozyskiwaniu nowych inwestorów
- Zagrożenia płynące z hałdy fosfogipsów w Wiślince
- Niski poziom współpracy z powiatem i sąsiednimi gminami i gminami zagranicznymi

13. UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU

13.1 CELE STRATEGII GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI DO 2020 ROKU

W oparciu o wnioski wypracowane przez zespoły na seminarium oraz analizę danych statystycznych można sformułować obecne i przyszłościowe uwarunkowania rozwoju gminy, które wymagają koncentracji działań rozwojowych w następujących obszarach:

- **Mieszkańcy**
- **Środowisko przyrodnicze**
- **Turystyka**
- **Władze samorządowe**
- **Kultura i rekreacja**
- **Walory komunikacyjne i geograficzne**
- **Infrastruktura techniczna**

W ramach w/w obszarów określono następujące cele strategiczne, a w ich ramach cele średniookresowe do osiągnięcia w perspektywie 2020 r.:

I. Integracja i edukacja mieszkańców gminy, poprzez:

- stymulowanie zmian organizacji oświaty w gminie,
- aktywną politykę kadrową,
- rozwój bazy oświatowej,
- rozwój szkolnictwa alternatywnego i ekskluzywnego,

rozwój sportu i bazy sportowej,

- zagospodarowanie czasu wolnego młodzieży,
- rozwój edukacji przedszkolnej,
- przeciwdziałanie zubożeniu i patologiom społecznym,
- rozwój społeczeństwa informatycznego,

doskonalenie zawodowe i podnoszenie kwalifikacji mieszkańców,

- uspołecznienie podejmowania ważnych decyzji gminnych,

II. Stała i intensywna dbałość o walory środowiska przyrodniczego gminy, poprzez:
--

- równoważenie rozwoju gminy,
- uporządkowanie gospodarki odpadami,

budowę sieci kanalizacyjnej,

- zwiększenie dbałości o stan wód powierzchniowych,
- ciągłą edukację ekologiczną mieszkańców,
- identyfikację i likwidację zagrożeń ekologicznych,
- estetyzację miejsc publicznych,
- wykorzystanie alternatywnych źródeł energii,
- minimalizowanie zagrożeń płynących z nadmiernego ruchu komunikacyjnego,
- rozwój lesistości gminy.

III. Aktywizacja turystyczna gminy, poprzez:

- budowę i promocję nowych produktów turystycznych,
- marketing gminy,
- odrestaurowanie i odbudowę zabytków kultury materialnej na terenie gminy,
- rozwój funkcji muzealnych,
- rozwój widowisk plenerowych,
- rozwój systemu informacji turystycznej,

- rozbudowę atrakcji turystycznych na terenie gminy.

IV. Dalszy rozwój aktywności władz gminnych w układzie regionalnym i europejskim, poprzez:

doskonalenie pracy urzędu gminy,

- nawiązanie i rozwijanie kontaktów międzynarodowych,
- polepszenie dostępności urzędu gminnego,
- nawiązanie stałych kontaktów z gminami ościennymi i powiatem gdańskim,
- ustalenie reguł współpracy z organizacjami pozarządowymi,
- wykreowanie systemu kontaktowania się władz gminy z mieszkańcami,

utrzymanie odrębności organizacyjnej gminy.

V. Rozwój funkcji kulturowych i rekreacyjnych gminy, poprzez:

- sanację obiektów zabytkowych,
- lokowanie inicjatyw z zakresu kultury i sportu w miejscowościach gminy,

rozpoznanie i upowszechnienie historii i tradycji gminy,

➤ rozwój instytucji kultury,

rozbudowę obiektów rekreacyjnych,

rozwój funkcji teatralnych i widowiskowych.

VI. Wykorzystanie walorów położenia geograficznego i komunikacyjnego gminy dla rozwoju gospodarczego gminy, poprzez:

rozwój organizacyjny sfery usług komunalnych,

➤ przygotowanie i promocję terenów pod osadnictwo,

➤ przygotowanie i promocję terenów inwestycyjnych,

➤ rozwój funkcji usług tranzytowych,

aktywowanie samodzielności gospodarczej mieszkańców gminy,

➤ rozwój systemu informacji gospodarczej i usług dla przedsiębiorców,

rozwój systemów poręczeń kredytowych.

VII. Intensyfikacja rozbudowy infrastruktury technicznej na terenie gminy, poprzez:
--

rozbudowę układów kanalizacyjnych na terenie gminy,

- rozwój alternatywnych układów komunikacyjnych,
- rozwój gminnej infrastruktury drogowej i oświetleniowej,

poprawę systemu irygacyjnego,

rozwój komunikacji elektronicznej,

- rozwój komunikacji wewnątrzgminnej,
- rozwój sieci gazu przewodowego,
- rozwój budownictwa socjalnego.

14. MISJA GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI

Misja to zwięzłe, realistyczne sformułowanie filozofii, celów i zasad rozwoju strategicznego uwzględniające identyfikację podstawowych problemów oraz wyniki analizy SWOT.

W tym miejscu naszych rozważań warto przytoczyć treść misji, która autorom opracowania wydaje się być najbardziej trafna:

Misja Gminy Pruszcz Gdański, rozumiana jako wspólnota wszystkich osób zamieszkujących na jej terenie:

**GMINA PRUSZCZ GDAŃSKI W 2020 ROKU TO:
DYNAMICZNY OŚRODEK PODMIEJSKI
O CHRAKTERZE OSADNICZO – PRZEMYSŁOWYM
Z TOWARZYSZĄCYMI FUNKCJAMI ROLNICZĄ I
TURYSTYCZNĄ, POSIADAJĄCY ROZWINIĘTE
SZKOLNICTWO I SFERĘ KULTURY,
BUDUJĄCY WŁASNĄ TOŻSAMOŚĆ W OPARCIU
O KULTURĘ ŻUŁAW I KASZUB ORAZ
SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE**

15. WYKAZ PROGRAMÓW OPERACYNYCH**Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
CEL STRATEGICZNY NR 1:****Integracja i edukacja mieszkańców gminy**

Lp	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
1.1	Podjęcie decyzji o powołaniu do życia „Uniwersytetu III Wieku”	2008	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.2	Powołanie punktu informacji kryzysowej dla mieszkańców	2008	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.3	Opracowanie projektu sieci szkolnej na lata 2008 - 2020	2008	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.4	Budowa sal gimnastycznych przy szkołach	2007 - 2015	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.5	Stymulowanie rozwoju szkolnictwa prywatnego na terenie gminy	2008 - 2012	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.6	Budowa nowych przedszkoli	2010 - 2015	Urząd Gminy	Budżet gminy
1.7	Uruchomienie programu „Dialog z mieszkańcami”	2009 - 2015	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

**Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
CEL STRATEGICZNY NR 2:**

Stała i intensywna dbałość o walory środowiska przyrodniczego gminy

L p .	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
2.1	Opracowanie i wdrożenie programu ekologicznej edukacji rolników	2008-2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.2	Opracowanie i uchwalenie programu zalesienia gminy	2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.3	Kontynuacja budowy przydomowych oczyszczalni ścieków	2007 - 2015	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.4	Wdrożenie programu gospodarki odpadami	2007-2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.5	Opracowanie i wdrożenie programu estetyzacji gminy	2008 - 2013	Urząd Gminy	Budżet gminy
2.6	Likwidacja nieekologicznych źródeł energii	2008 - 2013	Urząd Gminy mieszkańcy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.7	Opracowanie koncepcji likwidacji hałdy fosfogipsów w Wiślince	2008 - 2010	Urząd Miasta Gdańska	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.8	Rozbudowa kanalizacji na terenie gminy	2007 - 2018	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.9	Wdrożenie monitoringu zanieczyszczeń wszystkich rzek i cieków wodnych na terenie gminy	2010 - 2012	Urząd Gminy Sanepid	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.10	Opracowanie i wdrożenie programu pozyskiwania energii z alternatywnych źródeł	2011	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.11	Opracowanie i wdrożenie lokalnej Agendy 21	2008 -2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

**Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
CEL STRATEGICZNY NR 3:**

Aktywizacja turystyczna gminy

L	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
3.1	Opracowanie gminnego programu promocji gminy	2008	Urząd Gminy	Budżet gminy Środki zewnętrzne
3.2	Opracowanie i realizacja imprezy plenerowej o randze regionalnej	2009	Urząd Gminy Inwestor prywatny	Budżet gminy Środki zewnętrzne
3.3	Realizacja koncepcji pętli Straszyńskiej	2008 – 2010	Urząd Gminy	Budżet gminy Środki zewnętrzne
3.4	Realizacja pętli Radunicy	2010 - 2012	Urząd Gminy	Budżet gminy Środki zewnętrzne
3.5	Utworzenie trzech punktów informacji turystycznej na terenie gminy	2008 - 2010	Urząd Gminy Inwestor prywatny	Budżet gminy Środki zewnętrzne
3.6	Utworzenie dwóch nowych regionalnych produktów turystycznych	2010 – 2015	Urząd Gminy I gminy sąsiednie	Budżet gminy Środki zewnętrzne
3.7	Usytuowanie kilku tablic promujących gminę wzdłuż dróg krajowych	2007 - 2008	Urząd Gminy GDDKiA	Budżet gminy środki zewnętrzne

**Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
CEL STRATEGICZNY NR 4:**

Dalszy rozwój aktywności władz gminnych w układzie regionalnym i europejskim

L	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
4.1	Wdrożenie programu jakości pracy urzędu gminy (certyfikat ISO)	2009	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
4.2	Utworzenie filii Urzędu Gminy w 2-3 miejscowościach gminnych	2008 – 2013	Urząd Gminy	Budżet gminy środki prywatne
4.3	Nawiązanie współpracy z 2-3 gminami UE	2009 - 2014	Urząd Gminy	Budżet gminy
4.4	Powołanie gminnego punktu informacji gospodarczej	2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
4.5	Powołanie przy Wójcie Społecznej Grupy Doradczej	2009	Urząd Gminy	Budżet gminy
4.6	Opracowanie brakujących planów zagospodarowania przestrzennego	2007 - 2012	Urząd Gminy	Budżet gminy

**Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
CEL STRATEGICZNY NR 5:**

Rozwój funkcji kulturowych i rekreacyjnych gminy

L	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
5.1	Utworzenie teatru letniego na terenie gminy	2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
5.2	Utworzenie muzeum Arctowskiego na terenie gminy	2009 – 2010	Urząd Gminy	Budżet gminy Środki zewnętrzne
5.3	Odrestaurowanie obiektów zabytkowych	2009 – 2020	Urząd Gminy Inwestor prywatny	Budżet gminy Środki zewnętrzne
5.4	Wprowadzenie lekcji historii gminy do szkół	2008 – 2013	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
5.5	Budowa mini centrów sportowych	2008 – 2014	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

**Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
CEL STRATEGICZNY NR 6:**

Wykorzystanie walorów położenia geograficznego i komunikacyjnego gminy dla rozwoju gospodarczego gminy

L	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
6.1	Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości na terenie gminy	2012 – 2015	Urząd Gminy Inwestor prywatny	Budżet gminy środki zewnętrzne
6.2	Opracowanie programu promocji inwestycyjnej i osadniczej gminy	2011	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
6.3	Wprowadzenie lekcji przedsiębiorczości w szkołach gminnych	2010 – 2013	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
6.4	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych	2007 – 2013	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
6.5	Utworzenie funduszu poręczeń kredytowych	2007 – 2013	Urząd Gminy Starostwo	Środki zewnętrzne

**Lista programów operacyjnych – harmonogram prac
CEL STRATEGICZNY NR 7:**

Intensyfikacja rozbudowy infrastruktury technicznej na terenie gminy

L	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
7.1	Modernizacja i budowa gminnej sieci drogowej	2007–2017	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
7.2	Budowa oświetlenia ulic, chodników i przystanków	2007–2020	Urząd Gminy Starostwo Urząd Marsz.	Budżet gminy środki zewnętrzne
7.3	Budowa sieci gazowej	2007–2013	Urząd Gminy Inwestor prywatny	Budżet gminy środki zewnętrzne
7.4	Modernizacja urządzeń melioracyjnych	2007–2013	Zakład Energetyczny	Środki zewnętrzne
7.5	Budowa kolektora sanitarnego do oczyszczalni „Wschód”	2009–2010	Urząd Gminy Miasto Gdańsk	Budżet gminy środki zewnętrzne
7.6	Budowa sieci wodociągowej dla nowych dzielnic mieszkaniowych	2007–2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
7.7	Budowa wielorodzinnego budynku socjalnego	2010–2013	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
7.8	Utworzenie bezpłatnego dostępu do sieci internetowej dla mieszkańców gminy	2015–2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

16. REKOMENDACJE *BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN*

Wizja Gminy Pruszcz Gdański zarysowana do 2020 roku wskazuje na bardzo intensywny rozwój liczby ludności, który w tym zakresie czasowym ma wzrosnąć aż o około 35.000 mieszkańców. Taki wzrost a także intensywne zainwestowanie przemysłowe gminy i jej otoczenia wiąże się z wieloma sytuacjami krytycznymi, które omówione są w niniejszym rozdziale.

„Gorące punkty”.

1. Infrastruktura techniczna.

Podwojenie liczby ludności w ciągu najbliższych 13 lat spowoduje konieczność odpowiedniego dostosowania (rozbudowy) sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowniczej, elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej, drogowej itp.

Koszty takich działań są ogromne i niezbędna jest w tym przypadku uważna koordynacja działań w tym obszarze.

Zaleca się więc maksymalne wykorzystanie terenów położonych w zasięgu istniejących i projektowanych tras komunikacyjnych a także wykorzystanie istniejących rezerw infrastruktury a także współpraca z gminami sąsiednimi.

2. Uwarunkowania zabudowy.

W zabudowie mieszkalnej dominować będzie zabudowa rodzinna willowa, szeregowa i małe domy wielorodzinne wyposażone w odpowiedniej wielkości działki powyżej 800 m² przy średniej gęstości zabudowy 10 – 12 działek na hektar.

Nowa zabudowa powinna być realizowana w oparciu o regionalne wzorce architektury. Istnieje niebezpieczeństwo uruchomienia się procesu zbyt intensywnej zabudowy inwestycyjnej gminy. Gmina będzie musiała wspólnie z osobami fizycznymi ponieść także olbrzymie wydatki na przygotowanie infrastruktury technicznej dla nowych osiedli mieszkaniowych i terenów inwestycji przemysłowych.

3. Układ komunikacyjny.

Podstawowy problem w rozwoju gminy stanowić będzie tranzytowy układ komunikacyjny. Cały ruch kołowy i kolejowy w kierunkach wschodnim i południowym musi przechodzić przez teren gminy. Sytuacja taka generować będzie niebezpieczeństwo ograniczenia komunikacji wewnątrzgminnej i poszatkowanie rozwojowe gminy. Z drugiej strony spodziewany jest intensywny boom inwestycyjny w obrębie węzła autostrady A1 w Rusocinie oraz obszaru Straszyna. Dodatkowym obciążeniem dezintegracyjnym gminy będzie budowa Dużej Obwodnicy Południowej. Należy dokonać analizy możliwości wdrożenia systemu węzłów transportowych multimodalnych (przesiadkowych) na terenie gminy.

4. Środowisko przyrodnicze i kulturowe.

Szybki rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości zwykle zagraża środowisku przyrodniczemu co z kolei obniża atrakcyjność inwestycyjną terenu. Dodatkowym zagrożeniem jest budowa nowych tras komunikacyjnych przez środek gminy. Wielkiego znaczenia nabierze zatem problematyka ochrony krajobrazu, wód i

powietrza oraz ochrona zasobów kulturowych gminy. Należy także w związku z tym zwiększyć także lesistość gminy, odrestaurować zabytki a także opracować lokalną Agendę 21.

5. Infrastruktura społeczna.

Utrudnienia komunikacyjne oraz przekształcanie gminy w ośrodek podmiejski wymusza także skierowanie większej uwagi na ubogacenie oferty infrastruktury społecznej. Polecany jest tutaj równoległy wzrost ilości placówek oświatowych w zakresie przedszkolnym, podstawowym i gimnazjalnym, ale także przedstawienie oferty szkolnictwa ponadgimnazjalnego i wyższego (w toku). Nie do przecenienia jawi się także problem rozwoju jakości i katalogu usług medycznych. Skutkować to będzie zatrzymaniem ludzi młodych na terenie gminy. Pełna oferta aktywności gminy powinna także zawierać propozycje z zakresu usług kulturalnych i obejmować infrastrukturę kinową, teatralną, sportową i rekreacyjną. Problemem, z którym gmina zmagać się będzie przez wiele lat będzie walka z przekształceniem gminy w sypialnię Trójmiasta i Pruszcza Gdańskiego. Dlatego poprzez przyjęcie nowoczesnego pojmowania procesu urbanizacji, który dąży do tworzenia pełnej i komplementarnej oferty funkcjonowania społeczności lokalnej z zaspakajaniem swoich potrzeb zamieszkania, wypoczynku, pracy, usług i rozrywki na miejscu.

6. Podmiotowość mieszkańców gminy

Niezwykle istotną dla rozwoju gminy, oprócz aktywności samorządu terytorialnego, jest zaangażowanie mieszkańców i ich świadomość obywatelska. Tworzenie społeczeństwa obywatelskiego jest długotrwałym i złożonym procesem, który możemy obserwować w niektórych państwach o wysokim poziomie rozwoju cywilizacyjnego. Społeczeństwo obywatelskie to mieszkańcy świadomi swoich praw i obowiązków, aktywnie włączający się w rozwiązywanie wspólnych problemów nie czekające bezradnie na reakcję instytucji odpowiedzialnych za realizację określonych zadań.

Zadaniem gminy jest także pomoc w samoorganizacji społeczeństwa. Gmina powinna wspomagać tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych, integrować mieszkańców wokół wspólnych celów strategicznych, budować tożsamość lokalną i ściśle współpracować z mieszkańcami i ich organizacjami.

Dla realizacji tych zadań sugerujemy między innymi powołanie przy wójcie Rady ds. Rozwoju Gminy, która skupiać będzie grono osób opiniotwórczych i ważnych dla gminy niekoniecznie tu zamieszkałych a także punktu informacji obywatelskiej.

7. Sterowanie rozwojem.

Przewidywany bardzo intensywny rozwój gminy należy ująć w ramy i mechanizmy, które pozwolą nad nim zapanować i go kontrolować. Najlepszym sposobem wydaje się być stosowanie zasady rozwoju zrównoważonego. Zasady tam ujęte zmuszają do równoległej analizy czynników ekonomicznych, społecznych i ekologicznych przedsięwzięcia. Takie postawienie sprawy pozwala równoważyć rozwój gminy i pozwala na jego równomierny rozkład. Zaleca się w tym przypadku opracowanie programu działań w zakresie rozwoju zrównoważonego (Agenda 21) a także dla lepszej komunikacji ze społeczeństwem opracowanie gminnej deklaracji rozwoju w tym zakresie.

Sterowanie rozwojem (zbyt szybki rozwój może być także bardzo niebezpieczny) może odbywać się poprzez kontrolę decyzji budowlanych jak i natężenia działań promocyjnych gminy. Przewiduje się, że rozwój sieci dróg krajowych i ekspresowych

(również autostrad) może spowodować także zmniejszenie atrakcyjności osadniczej gminy.

8. Samodzielność organizacyjna gminy.

Zrealizowanie optymistycznego scenariusza rozwoju gminy doprowadzi do sytuacji, w której społeczność gminna lub decydent regionalny lub krajowy zdecydować będą musieli o przyszłym kształcie administracyjnym gminy Pruszcz Gdański. Doświadczenia samorządowe uczą, że należy stanowczo dbać i rozwijać własną podmiotowość również administracyjną. Utrata podmiotowości oznacza przekazanie wszelkich decyzji strategicznych dotyczących tego obszaru w ręce władz Trójmiasta. Wnioski z tego płynące oznaczają konieczność przygotowania infrastruktury i atrybutów niezależności gminy

17. POWIĄZANIA DZIAŁAŃ GMINY NA LATA 2007 - 2020 Z INNYMI DZIAŁANAMI .

Badanie zgodności celów strategicznych Gminy Pruszcz Gdański ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego (SRWP) i Regionalnym Programem Operacyjnym (RPO) województwa pomorskiego na lata 2007 – 2013.

Cel strategiczny nr 1

Integracja i edukacja mieszkańców gminy

Cel ten współgra z pierwszym priorytetem Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego :

KONKURENCYJNOŚĆ: cel strategiczny 2 (Wysoki poziom edukacji i nauki).

oraz priorytetem drugim SRWP:

SPÓJNOŚĆ: cel strategiczny 2 (Silne, zdrowe i zintegrowane społeczeństwo).
cel strategiczny 3 (Rozwój społeczeństwa obywatelskiego)

Cel ten zgodny jest także z drugą osią priorytetową Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 – 2013 – *Spółeczeństwo wiedzy (tworzenie podstaw rozwoju społeczeństwa informacyjnego)*

oraz zgodna z dziewiątą osią priorytetową RPO – *Lokalna infrastruktura społeczna i inicjatywy obywatelskie.*

Cel strategiczny nr 2

Stała i intensywna dbałość o walory środowiska przyrodniczego gminy

Zapisy tego celu strategicznego odpowiadają zapisom priorytetu trzeciego SRWP :

DOSTĘPNOŚĆ. Cel strategiczny 4

(Zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego)

Cel ten zgodny jest także z piątą osią priorytetową RPO – *Środowisko i energetyka przyjazna środowisku*

Cel strategiczny nr 3

Aktywizacja turystyczna gminy

Trzeci cel strategiczny odpowiada zapisom priorytetu pierwszego SRWP :
KONKURENCYJNOŚĆ, Cel strategiczny 3 (Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne)
oraz zapisom priorytetu drugiego SRWP:
SPÓJNOŚĆ, Cel strategiczny 5
(Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwojowych)

Cel ten zgodny jest także z szóstą osią priorytetową RPO *Turystyka i dziedzictwo kulturowe*

Cel strategiczny nr 4

Dalszy rozwój aktywności władz gminnych w układzie regionalnym i europejskim

Powyższy cel strategiczny odpowiada zapisom priorytetu pierwszego SRWP :
KONKURENCYJNOŚĆ: Cel strategiczny 4 (Efektywna sfera publiczna),
Cel strategiczny 5: (Silna pozycja i powiązania Obszaru Metropolitalnego Trójmiasta w układzie ponadregionalnym, głównie bałtyckim)
oraz zapisom priorytetu drugiego SRWP :
SPÓJNOŚĆ, Cel strategiczny 4:
(Kształtowanie procesów społecznych i przestrzennych dla poprawy jakości życia),
Cel strategiczny 5 (Wzmacnianie subregionalnych ośrodków rozwojowych)

Cel ten zgodny jest także z ósmą osią priorytetową RPO *Lokalna infrastruktura podstawowa*.

Cel strategiczny nr 5

Rozwój funkcji kulturowych i rekreacyjnych gminy

Cel ten współgra z pierwszym priorytetem SRWP :
KONKURENCYJNOŚĆ: - Cel strategiczny 3
(Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne),
Cel strategiczny 4 (Efektywna sfera publiczna)
oraz z priorytetem trzecim SRWP :
DOSTĘPNOŚĆ: -Cel strategiczny 3
(Lepszy dostęp do infrastruktury społecznej, zwłaszcza na obszarach strukturalnie słabych)

Cel ten zgodny jest także z szóstą osią priorytetową RPO *Turystyka i dziedzictwo kulturowe*

Cel strategiczny nr 6

Wykorzystanie walorów położenia geograficznego i komunikacyjnego gminy dla rozwoju gminy

Odniesienie do powyższego celu strategicznego można znaleźć w zapisach pierwszego priorytetu SRWP :

KONKURENCYJNOŚĆ: - Cel strategiczny 3

(Rozwój gospodarki wykorzystującej specyficzne zasoby regionalne)

oraz w zapisach priorytetu trzeciego SRWP:

DOSTĘPNOŚĆ: Cel strategiczny 1

(Efektywny i bezpieczny system transportowy).

Cel ten zgodny jest także z czwartą osią priorytetową RPO *Regionalny system transportowy*.

A także z ósmą osią priorytetową RPO *Lokalna infrastruktura podstawowa*.

Cel ten zgodny jest także z pierwszą osią priorytetową RPO *Rozwój i innowacje w MŚP*.

Cel strategiczny nr 7

Intensyfikacja rozbudowy infrastruktury technicznej na terenie gminy

Odniesienie do powyższego celu strategicznego można znaleźć w zapisach pierwszego priorytetu SRWP :

KONKURENCYJNOŚĆ, Cel strategiczny 1:(Lepsze warunki dla przedsiębiorczości i innowacji),

oraz w zapisach trzeciego priorytetu SRWP

DOSTĘPNOŚĆ:- Cel strategiczny 2

(Poprawa funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i teleinformatycznej).

Cel ten zgodny jest także z ósmą osią priorytetową RPO *Lokalna infrastruktura podstawowa*.

**Podsumowując należy stwierdzić, że zapisy
Strategii Rozwoju Gminy Pruszcz Gdański
w pełni odpowiadają zapisom:
Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego
oraz zapisom
Regionalnego Planu Operacyjnego na lata 2007 –
2013**

18. OCZEKIWANE WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘĆ STRATEGII ROZWOJU GMINY NA LATA 2007 - 2020

Dla pierwszego celu strategicznego:

- wzrost liczby organizacji pozarządowych o 50%,
- podniesienie poziomu wykształcenia o 15%,
- zmniejszenie ilości przestępstw o 10%,
- zwiększenie powierzchni obiektów sportowych o 50%,

Dla drugiego celu strategicznego:

- objęcie zorganizowaną zbiórka odpadów 100% mieszkańców gminy,
- zwiększenie o 80% ilości gospodarstw domowych przyłączonych do kanalizacji,
- zmniejszenie emisji pyłów i gazów na terenie gminy o 25%,
- wszystkie obiekty publiczne posiadać będą zasilanie z alternatywnych źródeł energii,
- w 10 miejscach na terenie gminy postawione zostaną kontenery do selektywnej zbiórki śmieci,
- zmniejszenie ilości skarg na pracę urzędu gminy o 10%,

Dla trzeciego celu strategicznego:

- jedno założenie parkowe zostanie odrestaurowane,
- w każdej klasie gimnazjalnej przeprowadzona zostanie lekcja historii Pruszcza Gdańskiego,
- oznakowanych zostanie 25 km tras turystycznych,
- usytuowanych zostanie 5 tablic informacyjnych o atrakcjach turyst. Gminy,
- trzy wsie otrzymają punkty informacji turystycznej.

Dla czwartego celu strategicznego:

- coroczna weryfikacja certyfikatu ISO,
- 100% powierzchni gminy pokryte aktualnymi planami zagosp. przestrzennego,,
- udzielenie 50 porad w zakresie informacji gospodarczej rocznie,
- zmniejszenie ilości skarg na pracę urzędu gminy o 10%,

Dla piątego celu strategicznego:

- 80% uczniów objętych nauką o historii i tradycji gminy,
- 50% młodzieży korzysta z mikro centrów sportowych,
- rocznie odwiedza muzeum ok. 1000 turystów,
- rocznie odrestaurowany zostaje jeden obiekt zabytkowy,

Dla szóstego celu strategicznego:

- rocznie pojawia się 5 nowych firm w inkubatorze przedsiębiorczości,
- roczna wielkość inwestycji na terenie gminy przekracza 5 mln. zł,
- roczna migracja na teren gminy jest nie mniejsza niż 500 osób,
- 70% młodzieży szkolnej objęta jest lekcjami o przedsiębiorczości,
- rocznie udzielonych zostanie 10 poręczeń kredytowych dla firm z terenu gminy.
- zmniejszenie ilości skarg na pracę urzędu gminy o 10%,

Dla siódmego celu strategicznego:

- modernizacja 5% dróg gminnych rocznie,
- 100% oświetlenie ulic, chodników i przystanków do 2020 roku ,
- wybudowanie 1 km chodników rocznie ,
- 100% mieszkańców posiada dostęp do sieci wodociągowej w 2020 roku,
- 90% mieszkańców posiada dostęp do sieci gazowej w 2020 roku,
- 80% mieszkańców posiada dostęp do sieci kanalizacyjnej w 2020 roku,
- uzyskanie pięciu nowych połączeń komunikacji PKS.

19.Sprawozdanie z seminarium diagnostyczno – projektowego

WYNIKI PRAC

SEMINARIUM DIAGNOSTYCZNO – PROJEKTOWE nt. „Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz Gdański do 2020 roku” Pruszcz Gdański, maj 2007 r.

19.1 IDENTYFIKACJA POJĘCIA „GMINA”

Diagnoza problemów rozwojowych gminy zapoczątkowana została plenarną dyskusją nad istotą pojęcia „gmina”.

Uczestnicy seminarium stwierdzili, że gmina to:

1. gmina to wójt
2. społeczność lokalna
3. rodzina
4. mała ojczyzna
5. oświata
6. inwestycje
7. władza lokalna
8. sołectwa
9. mieszkaniac
10. przedsiębiorcy
11. kultura
12. opieka społeczna
13. ściana płaczu
14. budżet
15. namiastka państwa
16. region geograficzny
17. historia i tradycja
18. drogi
19. trasy rekreacyjne
20. wodociągi
21. rolnicy
22. poczucie bezpieczeństwa
23. religia i wspólnota wiary

19.2 OKREŚLENIE GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH GMINY

Uczestnicy seminarium podczas dyskusji panelowej wymieniali najistotniejsze – główne problemy rozwojowe gminy;

1. zły stan techniczny dróg
2. brak kanalizacji
3. brak placów zabaw
4. brak chodników
5. brak środków finansowych
6. brak ścieżek rowerowych
7. za mało przedszkoli
8. brak mieszkań
9. zagrożenia płynące z ruchu drogowego
10. dzikie wysypiska śmieci
11. za mało obiektów sportowych
12. niska jakość powietrza
13. brak oświetlenia ulic, chodników
14. brak środków finansowych na policję
15. brak świetlic
16. brak informacji o działalności urzędu
17. zły stan lub brak rowów odwadniających
18. mało środków na OSP
19. brak ładu i porządku na poszczególnych posesjach
20. zły stan przystanków
21. brak integracji społeczności lokalnej
22. brak środków na renowację zabytków
23. mała współpraca gminy z miastem
24. brak straży gminnej
25. mało imprez integracyjnych
26. problem z czystością (nieczystości zostawiane przez psy)

19.3 WIZJA GMINY PRUSZCZ GDAŃSKI W 2020 ROKU

Uczestników seminarium podzielono na cztery grupy, które miały przedyskutować i przedstawić wszystkim uczestnikom swoje wizje rozwoju gminy w roku 2020. Organizatorzy seminarium przygotowali pomocnicze pytania zgrupowane w n/w działach: ludność, środowisko, rolnictwo, problemy społeczne, finanse lokalne, dochody mieszkańców, infrastruktura techniczna i kierunki rozwoju gminy.

A oto wyniki prac w poszczególnych grupach.

Zespół 1

Liczba ludności – 25.000 – 30.000 mieszkańców

- ✓ wzrośnie poziom wykształcenia i aktywność społecznej

Stan środowiska – nie pogorszy się mimo rozwoju przemysłu, wzrośnie świadomość ekologiczna mieszkańców.

Stan rolnictwa - zmniejszy się ilość gospodarstw małych na rzecz dużych i poprzez to wzrośnie uprzemysłowienie i produktywność.

Problemy społeczne – wzrośnie poziom oświaty

- ✓ oświata i kultura zostaną wzbogacone o dodatkowe elementy tj. sala basen, pola golfowe,
- ✓ służba zdrowia – wzrośnie się ilość placówek opieki podstawowej
- ✓ wzrośnie przestępczość

Finanse lokalne – stan finansów w stosunku do potrzeb będzie za mały, do roku 2013 wzrosną, po 2013 zmaleją

Dochody mieszkańców – wzrośnie liczba podmiotów gospodarczych, praca na własny rachunek i również wzrośnie poziom zatrudnienia i dochodów mieszkańców

Infrastruktura – zdecydowanie polepszy się stan infrastruktury technicznej

Kierunki dalszego rozwoju – gmina będzie uprzemysłowiona, nowoczesna i rolnicza

Zespół 2

Liczba ludności – 35.000 mieszkańców

- ✓ dominuje wykształcenie średnie i wyższe zawodowe

- ✓ nastąpi rozwój aktywności społecznej w sektorach
 - przedsiębiorczości
 - usług

Stan środowiska – podnoszenie świadomości ekologicznej zamieszkałej społeczności miejscowej a zarazem prowadzenie odpowiedniej polityki w tej sferze w stosunku do potencjalnych inwestorów. Rozwiązana zostanie kwestia gospodarki odpadami (ekologiczna utylizacja i segregacja odpadów).

Stan rolnictwa - zmniejszy się ilość gospodarstw rolnych, nastąpi przekształcenie terenów uprawnych na działki budowlane i tereny inwestycyjne.

Problemy społeczne

- ✓ poprawa infrastruktury placówek oświatowych i kulturalnych w związku z ideą tworzenia tzw. „społeczeństwa informacyjnego” na terenie gminy
- ✓ rozbudowa poczucia dbałości o czystość otoczenia i zachowania wspólnego mienia wśród młodego pokolenia
- ✓ zmniejszenie poziomu przestępczości wśród młodzieży poprzez zorganizowanie im czasu wolnego (zajęcia pozalekcyjne, imprezy integracyjne)

Finanse lokalne – zdecydowany wzrost zasobności portfela budżetowego gminy.

Dochody mieszkańców – odpowiednio prowadzona polityka edukacyjna i zawodowa gminy spowoduje poprawę zatrudnienia i zróżnicowanie oferty rynku pracy.

Infrastruktura

- ✓ poprawa stanu dróg komunikacyjnych i dojazdowych
- ✓ budowa nowych dróg na nowopowstałych terenach inwestycyjnych
- ✓ poprawa stosunków wodnych (melioracja rowów przydrożnych i gruntów rolnych, poprawa system irygacji, kwestia tzw. oczyszczalni przydomowych)

Kierunki dalszego rozwoju – rozwój agroturystyki na terenie gminy, budowa przystani jachtowej w Wiślince.

Zespół 3

Liczba ludności – 25.000 mieszkańców

- ✓ przewaga średniego wykształcenia wśród mieszkańców
- ✓ wzrost aktywności i własnej inicjatywy

Stan środowiska – zwiększenie nakładów na ochronę środowiska, wzrośnie poziom segregacji śmieci.

Stan rolnictwa - rozwój agroturystyki, likwidacja małych gospodarstw.

Problemy społeczne – wzrośnie poziom oświaty

- ✓ wzrośnie poziom nauczania języków obcych,
- ✓ wzrost świadomości o innych krajach,
- ✓ powstaną nowe świetlice (świetlica w każdej wsi)
- ✓ służba zdrowia – powstaną ośrodki zdrowia na terenie gminy.
- ✓ częstsze patrole policji

Finanse lokalne – składać się będą ze środków własnych i funduszy unijnych do 2013 roku.

Dochody mieszkańców

- ✓ wzrośnie przedsiębiorczość mieszkańców
- ✓ niskie bezrobocie

Infrastruktura

- ✓ pełna kanalizacja
- ✓ drogi utwardzone
- ✓ ścieżki rowerowe
- ✓ oczyszczalnie ścieków

Kierunki dalszego rozwoju – gmina będzie nowoczesna, turystyczna i ekologiczna.

Zespół 4

Liczba ludności – około 20.000

Stan środowiska – wzrośnie świadomość ekologiczna mieszkańców, rozwinie się technologia związana z utylizacją odpadów i ich sortowaniem.

Stan rolnictwa – zmniejszy się liczba gospodarstw (szczególnie w części wyżynnej).

- ✓ nastąpi przekształcenie terenów rolniczych na funkcje inwestycyjne

Problemy społeczne – nastąpi wzrost infrastruktury społecznej wymuszony wzrostem liczby ludności i rozwojem cywilizacyjnym.

Lokalne finanse – polepszy się stan finansów gminy

Dochody mieszkańców – pochodzić będą z pracy najemnej i własnej działalności gospodarczej

Infrastruktura – będzie realizowana wedle potrzeb mieszkańców, budowa dróg.

Kierunki dalszego rozwoju – gmina Pruszcz Gdański w 2020 będzie nowoczesna, turystyczna, ekologiczna i przyjazna.

19.4 OCENA POTENCJAŁU GMINY

Uczestników seminarium poproszono o nazwanie trzech najważniejszych atutów gminy, które należało zapisać oddzielnie na dostarczonych karteczkach. Opinia uczestników seminarium była anonimowa.

Poniżej przedstawiono zbiorcze wyniki głosowań. Waga problemu została uwidoczniiona w postaci procentowej.

ATUTY GMINY

- ✓ Atrakcyjny plan zagospodarowania przestrzennego gminy – **13,9 %**
- ✓ Dobra działalność samorządu terytorialnego – **10,8 %**
- ✓ Położenie gminy – **11,6 %**
- ✓ Dobry układ komunikacyjny – **9,3 %**
- ✓ Szkoły (wysoki poziom wykształcenia nauczycieli, duże nakłady na oświatę) – **7,7 %**
- ✓ Atrakcyjne tereny pod inwestycje – **6,2 %**
- ✓ Bliskość aglomeracji Trójmiejskiej – **4,6 %**
- ✓ Atrakcje turystyczne gminy, bliskość morza – **3,8 %**
- ✓ Walory przyrodnicze – **3,1 %**
- ✓ Duży procent skanalizowania gminy – **3,1 %**
- ✓ Duże osiągnięcia w sporcie i duża liczba obiektów sportowych – **3,1 %**
- ✓ Dobra promocja gminy – **3,1 %**
- ✓ Dobra infrastruktura – **2,3 %**
- ✓ Otwarcie gminy na współpracę z powiatem i sąsiadami – **2,3%**
- ✓ Dobre uzbrojenie gminy w media – **1,5 %**
- ✓ Sołtysi – **1,5 %**
- ✓ Duża aktywność inwestycyjna – **1,5 %**
- ✓ Mieszkańcy (w tym duży potencjał intelektualny mieszkańców) – **1,5 %**
- ✓ Niska stopa bezrobocia – **0,7 %**
- ✓ Gospodarka – **0,7 %**
- ✓ Pozyskiwanie środków unijnych – **0,7 %**
- ✓ Coraz więcej sklepów – **0,7 %**
- ✓ Istnienie chóru parafialnego – **0,7 %**
- ✓ Życzliwość dla przedsiębiorców – **0,7 %**
- ✓ Ładna pani wójt – **0,7 %**
- ✓ Dobra współpraca urzędu gminy z instytucjami pomocy społecznej – **0,7 %**
- ✓ Rolnictwo – **0,7 %**
- ✓ Ochrona środowiska – **0,7 %**
- ✓ Otwarcie firm na nowe inicjatywy – **0,7 %**

SŁABOŚCI GMINY

- ✓ Zły stan dróg – **20,1 %**
- ✓ Brak integracji mieszkańców gminy (brak zainteresowania mieszkańców działalnością urzędu gminy) – **14,5 %**
- ✓ Zbyt małe nakłady na turystykę (brak ścieżek rowerowych, mała baza turystyczna) – **7,2 %**
- ✓ Niski stan bezpieczeństwa mieszkańców gminy (dużo chuliganów itp.) – **5,6 %**
- ✓ Słaba komunikacja wewnątrz gminy – **4,8 %**
- ✓ Brak środków na ekologię i ochronę środowiska - **4,8 %**
- ✓ Brak chodników – **4,0 %**
- ✓ Słaba kanalizacja – **3,2 %**
- ✓ Brak informacji o pracy urzędu – **3,2 %**
- ✓ Mała ilość sal gimnastycznych, plac zabaw – **3,2 %**
- ✓ Roszczeniowa postawa mieszkańców gminy – **2,4 %**
- ✓ Brak współpracy z powiatem i sąsiednimi gminami – **2,4 %**
- ✓ Brak ośrodków kultury (światlic) – **2,4 %**
- ✓ Duża liczba wypadków samochodowych na terenie gminy – **1,6 %**
- ✓ Słabe oświetlenie wsi – **1,6 %**
- ✓ Słaba jakość wody – **1,6 %**
- ✓ Dzikie wysypiska – **1,6 %**
- ✓ Brak finansów na policję – **0,8 %**
- ✓ Zły stan powietrza – **0,8 %**
- ✓ Brak „leżących policjantów” – **0,8 %**
- ✓ Słabe zaangażowanie radnych w życie gminy – **0,8 %**
- ✓ Brak straży gminnej – **0,8 %**
- ✓ Odpływ młodych ludzi – **0,8 %**
- ✓ Brak uzbrojenia technicznego pod inwestycje – **0,8 %**
- ✓ Brak przystanków – **0,8 %**
- ✓ Mała ilość miejsc pracy – **0,8 %**
- ✓ Niska ściągłość podatków od mieszkańców – **0,8 %**
- ✓ Słaba gospodarka wodno – ściekowa – **0,8 %**
- ✓ Brak środków na renowację zabytków – **0,8 %**
- ✓ Brak projektu rozwoju niektórych wsi – **0,8 %**
- ✓ Rolnictwo Problem środowisk byłych PGR – **0,8 %**
- ✓ Mały budynek Urzędu Gminy – **0,8 %**
- ✓ Słaba profilaktyka zdrowia mieszkańców – **0,8 %**
- ✓ Brak mieszkań socjalnych – **0,8 %**
- ✓ Zbyt mało przedszkoli – **0,8 %**

SZANSE ROZWOJU GMINY

- ✓ Członkostwo Polski w Unii Europejskiej i możliwość korzystania z funduszy unijnych – **20,1 %**
- ✓ Położenie Gminy – **15,5 %**
- ✓ Atrakcyjne tereny dla inwestorów – **12,0 %**
- ✓ Atrakcyjne tereny turystyczne – **8,2 %**
- ✓ Środowisko naturalne – **6,4 %**
- ✓ Budowa autostrady – **4,5 %**
- ✓ Bliskość aglomeracji trójmiejskiej – **4,5%**
- ✓ Organizacja Euro 2012 w Gdańsku – **3,6%**
- ✓ Procesy demograficzne w gminie – **3,6%**
- ✓ Migracje ludności z trójmiasta – **3,6%**
- ✓ Dobry układ komunikacyjny z Trójmiastem – **3,6%**
- ✓ Koniunktura gospodarcza – **3,6%**
- ✓ Rozwój przedsiębiorczość w gminie – **2,7 %**
- ✓ Port – **1,8 %**
- ✓ Gminy rynek pracy – **1,8 %**
- ✓ Budowa nowego ujęcia wody – **0,9 %**
- ✓ Budowa oddziału Uniwersytetu Warmińsko – Mazurskiego – **0,9 %**
- ✓ Coraz lepsze wykształcenie mieszkańców gminy – **0,9 %**
- ✓ Współpraca samorządu z sąsiadami o raz organizacjami pozarządowymi – **0,9%**

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- ✓ Zwiększenie zanieczyszczenia środowiska – **20,6 %**
- ✓ Zagrożenia wynikające z zwiększonego ruchu drogowego – **11,1 %**
- ✓ Zagrożenia wynikające z sąsiedztwa Rafinerii Gdańskiej – **7,9 %**
- ✓ Zawirowania w polityce państwa – **6,3 %**
- ✓ Zmiana na przepisów prawa na niekorzystne – **6,3 %**
- ✓ Katastrofy przyrodnicze (powódź) – **6,3 %**
- ✓ Brak współpracy z sąsiadami – **4,7 %**
- ✓ Procesy demograficzne w gminie – **4,7 %**
- ✓ Oddziaływanie zakładów produkcyjnych na stan środowiska – **3,2 %**
- ✓ Migracje ludności do Trójmiasta – **3,2 %**
- ✓ Migracje ludności z Trójmiasta – **3,2 %**
- ✓ Wykup ziemi torficznej – **1,5 %**
- ✓ Przekształcenie pól uprawnych w tereny pod zabudowę – **1,5 %**
- ✓ Budowa marketów – **1,5 %**
- ✓ Obniżenie jakości wody i powietrza – **1,5 %**
- ✓ Odływ młodych ludzi – **1,5 %**
- ✓ Starzenie się mieszkańców gminy – **1,5 %**
- ✓ Brak miejsc pracy i godnych płac – **1,5 %**
- ✓ Ograniczony dostęp do środków z UE – **1,5 %**
- ✓ Sąsiedztwo Motorcrossu – **1,5 %**
- ✓ Zła koniunktura gospodarcza – **1,5 %**
- ✓ Globalne ocieplenie – **1,5 %**
- ✓ Brak nowych inwestorów – **1,5 %**
- ✓ Zagrożenia płynące z hałdy w Wiślince – **1,5 %**
- ✓ Nieumiejętność współpracy gminy z sołtysami i mieszkańcami gminy – **1,5 %**

19.5 CELE STRATEGICZNE

Uczestnikom seminarium zaproponowano wstępne opracowanie wyników analizy SWOT oraz próbę nazwania celów strategicznych gminy. Zastosowano w tym przypadku autorską metodę przekształcania analizy SWOT w cele strategiczne poprzez wzmacnianie atutów, eliminowanie słabości, wykorzystywanie szans oraz przeciwdziałanie zagrożeniom.

A oto wyniki prac w czterech grupach:

WZMACNIANIE ATUTÓW

Poprzez:

- ✓ Promocja gminy przez internet, gazety, foldery promocyjne.
- ✓ Dbłość o środowisko - wczesnoszkolna edukacja
- ✓ Dokończenie planu zagospodarowania przestrzennego gminy
- ✓ Budowa kolektora kanalizacyjnego łączącego gminę z oczyszczalnią wschód
- ✓ Budowa hali widowiskowo-sportowej i basenu
- ✓ Rozbudowa infrastruktury turystycznej (ścieżki rowerowe, szlaki kajakowe, szlak mennonicki)
- ✓ Korelacja szlaków komunikacyjnych z sąsiednimi gminami
- ✓ Wzmocnienie aktywności społecznej mieszkańców

ELIMINACJA SŁABOŚCI

Poprzez:

- ✓ Dokończenie kanalizacji gminy oraz wspieranie mieszkańców w budowie oczyszczalni przydomowych
- ✓ Poprawa nawierzchni drogowych, budowa nowych dróg i chodników – szczególnie w części nizinnej.
- ✓ Zwiększenie ilości połączeń komunikacyjnych na terenie gminy.
- ✓ Polepszenie przepływu informacji jako czynnika aktywizującego społeczność gminy.

- ✓ Promocja gminy poprzez informacje w mediach, osobiste przekazy itp.
- ✓ Budowa sal gimnastycznych, terenów rekreacyjnych, placówek bibliotecznych, basenów, świetlic w każdej wsi, przedszkoli w części nizinnej.
- ✓ Budowa mieszkań socjalnych , sprzyjanie idei TBS – ów.
- ✓ Poprawa systemu irygacyjnego – właściwa współpraca pomiędzy właścicielami rowów szczegółowych, kanałów, zbiorników retencyjnych i rzek.
- ✓ Ochrona środowiska poprzez budowę siłowni wiatrowych, wykorzystywanie odpadów na nowo, zagospodarowanie góry fosfogipsów - na wyciąg narciarski i wieżę widokową.
- ✓ Zwiększenie budżetu poprzez poprawę ściągalności podatków i aktywne aplikowanie o środki unijne.
- ✓ Bezpieczeństwo i ochrona mienia poprzez zwiększenie patroli i zmianę postawy mieszkańców.
- ✓ Ochrona zabytków poprzez zwiększenie nakładów na te cele.
- ✓ Przeciwdziałanie patologiom poprzez rozmowy, opracowanie programów, zaangażowanie społeczne, wspólne spotkania w świetlicach, organizowanie spotkań integracyjnych, właściwe wychowanie w szkołach i domach.

WYKORZYSTYWANIE SZANS

Poprzez:

- ✓ Budowa kompleksowego systemu ścieżek rowerowych połączonych z Trójmiastem i ścieżkami EuroVelo
- ✓ Pozyskiwanie funduszy z Unii Europejskiej
- ✓ Obniżenie podatków
- ✓ Zagospodarowanie walorów przyrodniczych przy zachowaniu zrównoważonego rozwoju
- ✓ Promocja portów, agroturystyki
- ✓ Zwiększenie bezpieczeństwa drogowego poprzez rozładowanie ruchu na drogach gminnych
- ✓ Inwestycje w obiekty sportowe, hotelowe, turystyczne
- ✓ Budowa nowych dróg

PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM

Poprzez:

- ✓ Zwiększenie nakładów finansowych na ochronę środowiska
- ✓ Rozszerzenie systemu kontroli i monitoringu
- ✓ Przeniesienie transportu towarów z samochodów ciężarowych na pociągi
- ✓ Kontrola prędkości na drogach (radary)
- ✓ Zwiększenie nakładów finansowych na poprawę stanu dróg
- ✓ Stworzenie warunków dla zacieśniania więzi wśród mieszkańców gminy

19.6 Misja Gminy

Podczas seminarium przedstawiono trzy wersje misji gminy.
W sondażowym głosowaniu najwięcej osób opowiedziało się za wersją pierwszą.

Wersja I

Gmina Pruszcz Gdański w 2020 roku, to:

GMINA PRUSZCZ GDAŃSKI W 2020 ROKU TO:

**DYNAMICZNY OŚRODEK PODMIEJSKI O CHRAKTERZE
OSADNICZO –**

**PRZEMYSŁOWYM Z TOWARZYSZĄCYMI FUNKCJAMI ROLNYMI
I**

**TURYSTYCZNYMI, POSIADAJĄCY ROZWINIĘTE
SZKOLNICTWO,**

**BUDUJĄCY WŁASNĄ TOŻSAMOŚĆ W OPARCIU O KULTURĘ ŻUŁAW I
KASZUB.**

Wersja II

Gmina Pruszcz Gdański w 2020 roku, to:

**NOWOCZESNA PRZEMYSŁOWO – ROLNICZA GMINA Z ROZWINIĘTĄ FUNKCJĄ
OSADNICTWA I TURYSTYKI, KŁADĄCA SZCZEGÓLNY NACISK NA OŚWIATĘ,
W TYM KSZTAŁCENIE DOROSŁYCH, BUDUJĄCA SVOJĄ TOŻSAMOŚĆ W
OPARCIU O ZINTEGROWANE SPOŁECZEŃSTWO .**

Wersja III

Gmina Pruszcz Gdański w 2020 roku, to:

GMINA ŚCIŚLE ZWIĄZANA Z ROZWOJEM AGLOMERACJI TRÓJMIEJSKIEJ, Z ROZWINIĘTĄ FUNKCJĄ OSADNICZĄ, KREUJĄCĄ LOKALNE MIEJSCA PRACY, TO MIEJSCE, W KTÓRYM CHĘTNIE PRZEBYWAJĄ MIESZKAŃCY I PRZYJEZDNI.

20. SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Pruszcz Gdański na lata 2007 – 2020 wdrażana będzie przede wszystkim siłami gminy oraz jej jednostek organizacyjnych. Gmina będzie zabiegać w wielu obszarach realizacyjnych o wsparcie i pomoc organizacji pozarządowych i inwestorów prywatnych.

W wielu procesach inwestycyjnych planowane jest zaistnienie partnerstwa publiczno – prywatnego. Dotyczy to przede wszystkim działań w obszarze turystyki, kultury, rekreacji, oświaty i sportu.

Rada Gminy podejmie uchwały zmierzające do prawnego umocowania zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi z terenu gminy i zasad stymulowania ich rozwoju.

W obszarze uwarunkowań społeczno – administracyjnych należy uświadamiać społeczność lokalnej i funkcjonariuszom samorządowym nieuchronność i konieczność zmian, a także korzyści płynące z wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy. Działania informacyjno – uświadamiające będą zaczynać się już w szkołach, ale powinny objąć wszystkich mieszkańców. Należy informować o kierunkach przemian, ukazywać ich skutki oraz wskazywać działania. Jest to bardzo ważne zadanie dla samorządu lokalnego, gdyż nie zrozumienie działań samorządu prowadzi najczęściej do sprzeciwu i blokady działań. Zaleca się prowadzenie otwartej polityki informacyjnej drogą publikacji prasowych a najlepiej metodą spotkań informacyjnych z mieszkańcami. Rekomenduje się tutaj program „Dialog ze społeczeństwem” tzn. publiczna konsultacja ważniejszych decyzji samorządu z mieszkańcami.

Dla stwarzania odpowiedniego klimatu sprzyjającego realizacji prac objętych planem rozwoju oraz rozwijania koncepcji rozwoju gminy celowe jest powołanie **Zespołu Monitoringu Wdrażania Strategii**, składającego się z osób odpowiedzialnych za kontrolę wdrażania niniejszego planu rozwoju.

Sugeruje się coroczną analizę możliwości budżetowych w zakresie realizacji poszczególnych celów długo- i średniookresowych planu oraz zrealizowanie zasady składania corocznych sprawozdań z realizacji wdrażania planu przez w/w zespół podczas uchwalania budżetu.

20. BIBLIOGRAFIA

1. Polityka transportowa państwa na lata 2001-2015 dla zrównoważonego rozwoju kraju
2. Strategia Rozwoju Transportu na lata 2007 – 2013
3. Program Wisła 2020
4. Założenia programowe rozwoju gospodarczego i turystycznego dróg wodnych Deltą Wisły i Zalewu Wiślanego
5. "Koncepcja sieci tras rowerowych miasta Gdańska wraz z projektem koncepcyjnym drogi rowerowej głównej osi komunikacyjnej Gdańska".
6. Narodowy Plan Rozwoju na lata 2007-2013

7. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego.
8. Program rozwoju produktów turystycznych województwa pomorskiego – Gdańsk 2004
9. Strategia Miasta Pruszcz Gdański – 2001 r.
10. Żuławy Gdańskie. Pieszo – rowerowy szlak turystyczny. Stowarzyszenie „Żuławy Gdańskie”.
11. Perły Żuław Gdańskich „Szlak Domów podcieniowych”. Stowarzyszenie „Żuławy Gdańskie”.
12. Szlak Mennonitów. Klub Nowodworski.
13. Gdańsk. Drogi rowerowe.
14. Program Rewitalizacji Gospodarczej Obszaru Dłty Wisły i Zalewu Wiślanego. Gdańsk lipiec 2006.
15. Inwentaryzacja, uwarunkowania i potrzeby zagospodarowania turystycznego szlaków wodnych w województwie pomorskim.
16. Żuławy Wiślane. Stowarzyszenie „Żuławy Gdańskie”.
17. Plan rozwoju miejscowości Przejazdowo. Przejazdowo 2004.
18. Przewodnik dla kajakarzy. Radunia. Wydawnictwo Pascal.
19. Plan rozwoju lokalnego powiatu gdańskiego na lata 2005-2006.
20. Województwo Pomorskie 2006. Urząd Statystyczny w Gdańsku.
21. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Pruszcz Gdański.
22. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
23. Analiza lokalnego rynku pracy na terenie gminy wiejskiej Pruszcz Gdański.
24. Program rozwoju dróg wodnych Dłty Wisły i Zalewu Wiślanego. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego. Biuro Rozwoju Dróg Wodnych.
25. Żuławy Wiślane. Szlaki piesze i rowerowe. Centralny Ośrodek Informacji Turystycznej Oddział w Gdańsku.
26. Mapa Dłnej Wisły i Żuław. Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Gdańsku.
27. Zielona szkoła – szlakiem rzeki Raduni. Zespół Szkół w Straszynie.
28. Motławą przez Żuławy Gdańskie. Liga Morska – Zarząd Główny.
29. Żuławy Gdańskie. Krajobraz nie tylko dla konesera. Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna.
30. Pętla Żuław. Przewodnik Turystyki Wodnej. Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.
31. Mapa gminy Pruszcz Gdański. Mapa 2000.
32. Projekt regionalnego programu operacyjnego województwa pomorskiego na lata 2007 – 2013
33. „Program Ogólny Skanalizowania terenu gminy Pruszcz Gdański”, przyjęty przez Radę Gminy w 1997 roku.
34. Program ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla gminy Pruszcz Gdański na lata 20004 – 2007 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2008 – 2011. Gdańsk, sierpień 2004.

